

Na styku architektury i rzeźby





Spis treści

Ważne daty	01-11	Wprowadzenie	40
Wystawy	12-11	Ceramiczna wizja	100
Nagrody	17-11	Architektony	100
Publikacje	18-11	Patery	101
		Formy naścienne	101

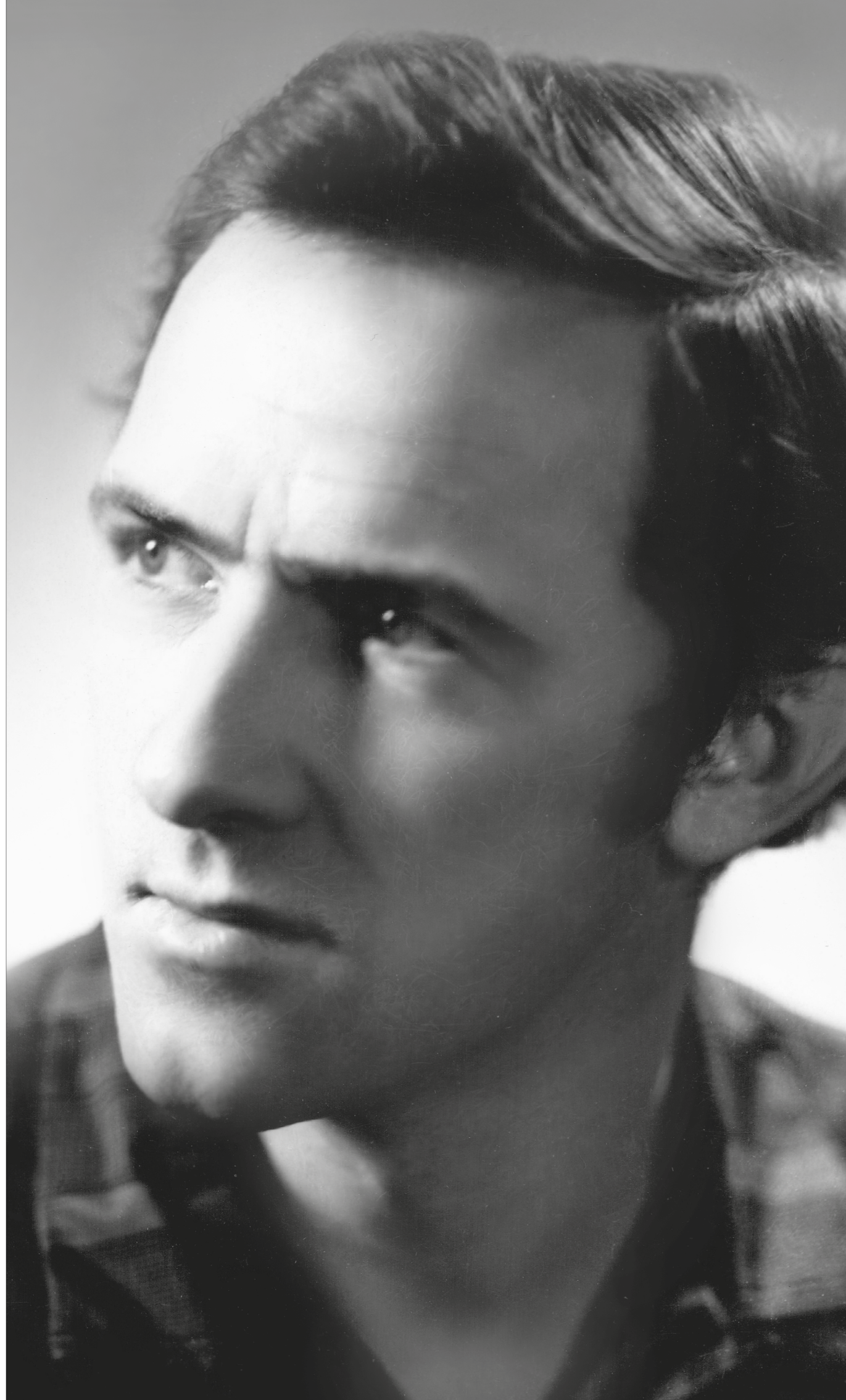
Wprowadzenie

Stanisław Konieczny tworzył niewątpliwie innowacyjne ceramiczne formy z mistrzowskim kunsztem rzemieślniczym. Zmarł zdecydowanie za szybko, mając zaledwie 48 lat. Gdyby nie to, najprawdopodobniej w przestrzeni publicznej znalazłoby się więcej jego prac, a być może zajęłby nawet ważne miejsce w kształtowaniu przestrzeni Gdańska. Pomimo krótkiego życia Konieczny zrealizował wiele projektów artystycznych oraz prywatnych. W pełni rozkwitu twórczości stał w światowej czołówce ceramików.

Ceramik, rzeźbiarz, konstruktor, reprezentant pionierskiej Grupy Kadyńskiej. Zdobywca prestiżowych nagród – Wielkiego Dyplomu Honorowego (1968) oraz I nagrod (1970) na I i II Międzynarodowym Biennale Ceramiki Artystycznej w Vallauris we Francji, Dyplomu Merito w XI Międzynarodowym Konkursie Ceramicznym Pro Tadino w Perugi we Włoszech (1969), I nagrody na Wystawie Ceramiki Artystycznej dwudziestopięciolecia PRL we Wrocławiu (1969) oraz dwóch medali na Międzynarodowej Wystawie Ceramiki Artystycznej w Sopocie (1970) i na Ogólnopolskiej Wystawie Rzeźby Polskiej w Sopocie (1974). Mianowany przez Ministra Kultury i Sztuki rzeczoznawcą w specjalności – dzieł sztuki współczesnej w zakresie Rzeźby i Sztuki Użytkowej, Ceramiki i Szkła. Współinicjował i współtworzył Osiedle Artystów we Wdzydzach Kiszewskich

z otwartymi pracowniami ceramicznymi, jak również współinicjował i współtworzył projekt oprawy ceramicznej dla nowo powstałej przestrzeni osiedla Zaspą-Młyniec. Zbudował pracownię rzeźbiarsko-ceramiczną z Andrzejem Boguckim, w której odbywały się wspólne praktyki ceramiki i nauka ceramiki prowadzona przez żonę Janinę Karczewską-Konieczną. Projektował i konstruował różne narzędzia i maszyny, które były trudne do zrealizowania ze względu na złożoność konstrukcji, czy brak dostępu do informacji, planów i materiałów budowlanych. Do najbardziej imponujących sprzętów jego własnej konstrukcji należą: dwa piece ceramiczne, młyn do gliny oraz urządzenie do rozdrabniania szkliv zwane frytownicą.

Ceramik rozwijał umiejętności artystyczne i techniczne pobierając nauki w Liceum Plastycznym w Gdyni Orłowie oraz podczas studiów na Wydziale Rzeźby w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Gdańsku. Współtworzył wspomnianą Grupę Kadyńską, która skupiała młodych ceramików wokół prof. Hanny Żuławskiej. Pomorska grupa tworzyła unikatową sztukę użytkową skoncentrowaną na innowacji i indywidualizacji form ceramicznych. Prezentowała swoje prace na głośnych wystawach szokując awangardowymi rozwiązaniami przodujące dotychczas środowisko ceramiczne w południowej Polsce oraz zagraniczne formacje ceramiczne. Konieczny zaangażował się również w odbudowę Głównego Miasta w Gdańsku wykonując kamienne elementy dekoracyjne Długoego Targu. Dyplom zrealizował z dwoma specjalizacjami z ceramiki i projektowania architektonicznego, które zapoczątkowały u Stanisława proces dążenia do uproszczenia formy, syntezy myśli, ceramiki i architektury.



Stanisław Konieczny – jak każdy „kadyńczyk” – wyszedł od dekoratywnej formy użytkowej przedstawiającej „przeważnie misy i wazony o kształtach antropomorficznych” oraz formy tradycyjne demonstrujące kunszt rozrzeźbionych przedstawień figuratywnych. Po ukończeniu studiów zajął się pracą – tworzeniem ceramicznych kufli z motywem gdańska oraz innych form dla Cepelii – rodziną, budowaniem pracowni i domu.

Wraz z rokiem 1967 przyszły duże zmiany – Konieczny całkowicie odrzucił rzeźbę figuratywną jako podłoże inspiracji. Powstała nowa wizja, nowe rozwiązania formalne i tematyczne. Głównym źródłem inspiracji stała się architektura, zaś forma przekształciła się w abstrakcyjną; łącząc się na styku obu przestrzeni powstały *Architektony*. Kształtem będącym trzonem całości jest wąski prostopadłościan, który jednocześnie definiuje przestrzenny wymiar prac. „Proporcje tych >>architektonów<< zdają się być wyliczone sposobem matematycznym zaś układ kompozycyjny zaprojektowany według reguł statystyki” zauważa Krystyna Przybytko-Fabiańska, która odwiedziła pracownię ceramika podczas tworzenia artykułów swojej serii o gdańskich pracowniach plastycznych. Pomimo z pozoru prostej bryły, całość jest precyzyjnie wyliczona. Środek każdej z form jest pusty, a ścianki tworzące zamknięte obiekty są niezwykle cienkie. Po wielu latach poszukiwań Konieczny opracował własne mieszanki glin, które umożliwiały wypalenie prac w całości, unikając pęknięć podczas wypalania w wysokich temperaturach, tworząc zarazem mocną strukturę gwarantującą wytrzymałość. Artysta znany był z kunsztownych, skomplikowanych oraz technicznie zaawansowanych form, które mimo wielkości wyróżniały się smukłością, lekkością i niewidocznymi miejscami spoeń.

Konieczny zmagał się z trudem uzyskania lokum, w związku z czym podjął się samodzielnego budowania pracowni oraz przerobienia strychu starej kamienicy na mieszkanie, lokalizując oba lokale jak najbliżej komunikacji i szpitala. W obliczu własnych przeżyć z dzieciństwa, zmiany kraju zamieszkania, ciągłych przeprowadzek w poszukiwaniu bezpiecznego domu, ucieczki przed wojną i ostatecznie bezpośredniej konfrontacji z nią, szanował dom, który był dla niego istotnym aspektem poczucia bezpieczeństwa. Stąd również pomysł na artystyczne osiedle we Wdzydzach Kiszewskich, które oprócz walorów społeczno-artystycznych pełniło rolę schronu znajdując się w obszarze ewakuacyjnym dla mieszkańców Gdańska w razie wybuchu wojny. W związku z tym, stworzył również projekt domów kontenerowych, czyli *Architektonów modułowych*, które są symbolem szybkiej i taniej budowy domów „seryjnych” dających schronienie każdemu, kto potrzebuje domu.

W latach siedemdziesiątych XX wieku ruszyła budowa nowego osiedla Zap-spa-Młyniec, a wraz z nią zamknięto Lotnisko Gdańsk Wrzeszcz, w którym niegdyś pracował Stanisław Konieczny w roli modelarza i kreślarza. Zanim powstało osiedle, artysta roztaczał wizję ceramicznych wieżowców i możliwości stworzenia ceramicznych fasad. W związku z plenerem *Ceramika w architekturze* odbywającym się w 1973 roku,

Stanisław Konieczny wraz z inni uczestnicy pleneru otrzymali propozycję stworzenia koncepcji artystycznej aranżacji całego osiedla, w tym oprawy wiatrołapów osłaniających wejścia do bloków. Zdobienie miało spełniać również rolę informacyjną w postaci numeru klatki. Konieczny zaczął projektować różne propozycje, jednakże przerwał z powodu wyboru przez komisję osób związanych z polityczną partią rządzącą. Artysta był stanowczy w swoich wolnościowych przekonaniach, w związku z czym nigdy nie związał się politycznie z żadnym ugrupowaniem, co skutkowało odrzucaniem jego projektów przez miasto i inne instytucje.

Architektony Stanisława Koniecznego są wyrazem pewnej tęsknoty za światem, w którym sztuka byłaby ogólnie dostępna dla każdego i towarzyszyła ludziom na co dzień. Pomimo odważnej wizji ceramicznych wieżowców artysta był realistą i zawsze tworzył rzeźby z myślą o ich praktycznym zastosowaniu. Sam kreował swoją ceramiczną przestrzeń poprzez budowę własnej pracowni, która wewnątrz i zewnątrz obfitowała w ceramiczne „tworzywo”, nawet w mieszkaniu przerobionym z opuszczonego strychu wybudował kominek, który zdobiły ceramiczne twarze zrealizowane przez jego żonę Janinę. W ten sposób stworzył namiastkę ceramicznych domów. Nieustannie dążył do doskonalenia swoich umiejętności i poszerzania wiedzy. Jako artysta osiągnął rzemieślnicze mistrzostwo komponując mieszanki glin i szkliv zapewniając sobie uznanie w ówczesnym środowisku ceramików, a nawet towarzystwie z Politechniki Gdańskiej. Prócz intelektualnych wartości ceramicznych form doceniał aspekt emocjonalnego wpływu rzeźb na widza. Pozostawiał przestrzeń na samodzielną analizę i kontemplację jego prac. Cenił minimalizm oraz syntezę uczuć i myśli.

Po śmierci Stanisława Koniecznego jego *Architektony* stały się rodową spuścizną zdobiąc rodzinną pracownię, domowe zacisza i muzealne przestrzenie. Prace Koniecznego znajdują się w kolekcjach Muzeum Narodowego w Warszawie, Wrocławiu, Gdańsku i Szczecinie oraz w Muzeum w Olsztynie, Zielonej Górze, Łodzi, jak również w zbiorach Zamku Książ w Wałbrzychu, Faenzie we Włoszech i Val-luris we Francji. Pomimo roztaczanych wizji ceramicznych domów, świadom był realiów i możliwości. Swój warsztat doprowadził do mistrzowskiego poziomu wypracowując swoje tajemne receptury mieszanek glin oraz szkliv. Jego proste formy na przekór wyobrażeniu pozostawiały mocny ślad w pamięci odbiorców. Warto przywołać w tym kontekście przemysłania Le Corbusiera – „nasze oczy są stworzone do oglądania prostych form, które są doskonale obnażane przez światło i są najpiękniejszymi kształtami”.

Architektony



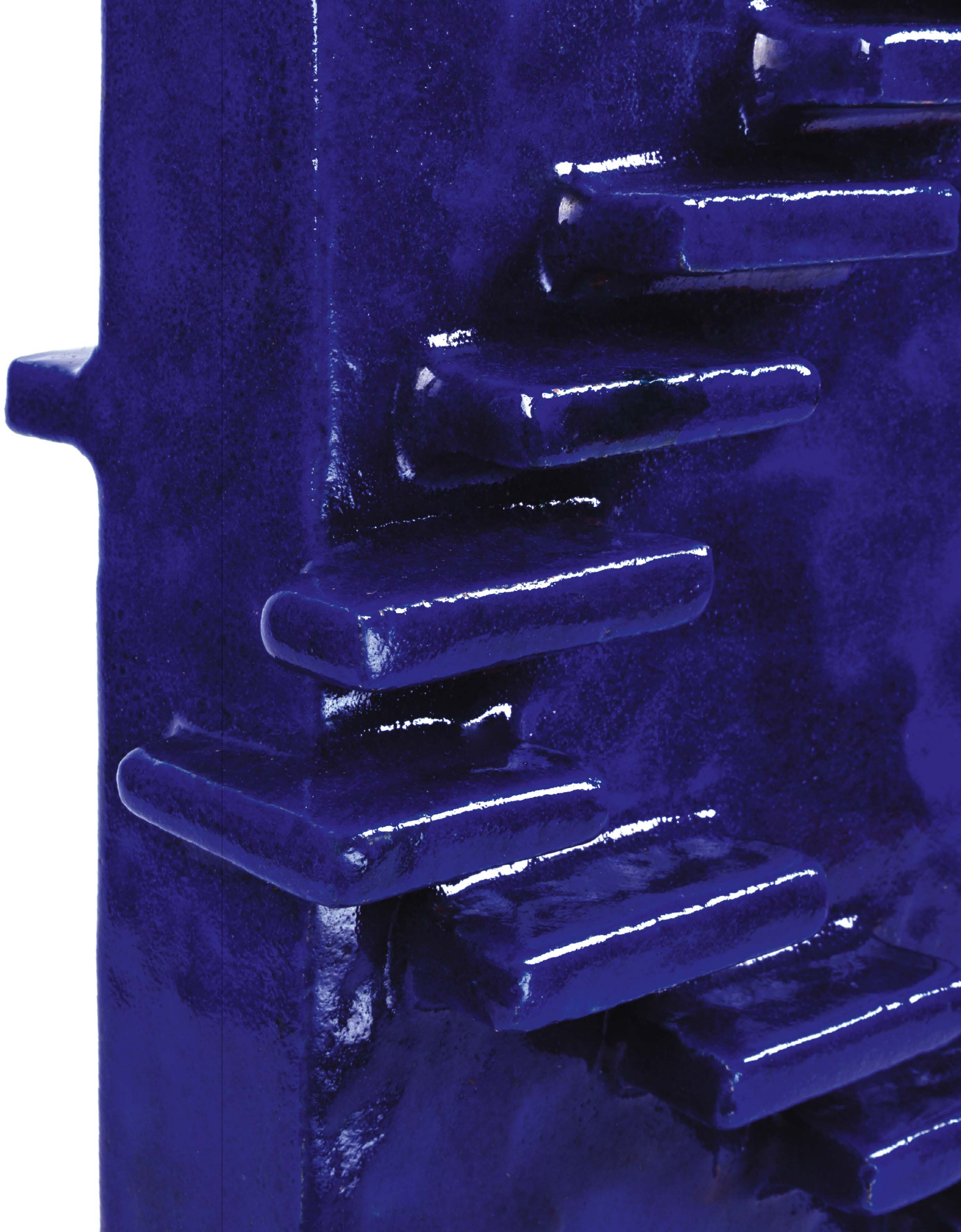
Każdy z *Architektonów* reprezentuje inny zestaw określających je kształtów. Paweł Banaś zauważył iż, „Podjęta z ziemi bezkształtna masa przemieni się za dotknięciem dłoni w coś znaczącego [...]” – w zamknięte lub otwarte figury z dominacją kierunków pionowych lub diagonalnych, uporządkowane i zbalansowane, lub asymetryczne i wielopoziomowe, urozmaicone obiektami przestrzennymi, kulami, platformami i innymi geometrycznymi kształtami, jak również wielokształtnymi ażurami od okrągłych i owalnych do prostokątnych, szczeliniastych. Otwory i wgłębienia zdają się być wypełnione powietrzem rozpychając aktywnie kontur form.

Kształtem i formą ceramik nawiązuje do wielopiętrowych budynków. Marzył, aby formy ceramiczne były częścią wielkiej architektury zdobią ją od zewnątrz i wewnątrz, aby każdy mieszkaniec miał dostęp do ceramiki i naturalnych materiałów. Snuł wizje lśniących ceramicznych wieżowców zadziwiających swoją awangardową formą i kształtami. Platformy imitujące tarasy, ażury umożliwiające prześwit słońcu, wprowadzenie odważnych okrągłych form, to wszystko było nowatorską wizją, która pozostała w sferze fantazji, ponieważ mimo wszystko Konieczny był człowiekiem tworzącym z myślą o praktycznym zastosowaniu swojej sztuki. W związku z brakiem notatek i informacji dotyczących ceramika, nie ma pewności czy inspiracje czerpał z twórczości Le Corbusiera; jednakże można mieć pewność, iż był zaznajomiony choć pobieżnie z twórczością dwudziestowiecznej awangardy.



Niebieska
lata 60.–70.
69×29 cm
glina szamot szkliwiona

Niebieska, detal
lata 60.–70.
69×29 cm
glina szamot szklwiona





Niebieska z okienkiem
lata 60.–70.
59×29 cm
glina szamot szklwiona



Stanisław Konieczny
i Janina Karczevska-Konieczna
w ich pracowni rzeźbiarsko-ceramicznej
fragment z Polskiej Kroniki Filmowej
51A/70, tytuł *Złote ręce*,
zdjęcia Ryszard Golc, 1970
materiał udostępniony dzięki
Wytwórni Filmów Dokumentalnych
i Fabularnych, Filмотeka Narodowa
w Warszawie









Forma ceramiczna
lata 60.–70.
56,5 × 27,5 cm
glina szamot szklwiona

◀◀
Czarna
lata 60.–70.
29,5 × 64 cm
glina szamot szklwiona

▶▶
Wieżowiec
lata 60.–70.
57 × 28 cm
glina szamot szklwiona









Tęczowa
1969
56,5 × 27,5 cm
glina szamot szkliwiona

◀◀
Metaliczna
1969
57 × 28 cm
glina szamot szkliwiona

Wielobarwne szkliwa przypominają skórę opinającą szkielet z masą mięśniową; nadają indywidualny charakter każdej z prac Koniecznego. Eksperymentował on z wieloma tlenkami metali i niemetalu, szukając najlepszych kombinacji i efektów kolorystycznych. Stosował kontrasty barwne przełamujące prostotę form. Zszokował środowisko ceramiczne uzyskując złoty, ciepły, metaliczny połask, zamiast dotychczas dobrze znanego srebrzystego wykończenia. Efekt ten gwarantował głęboką opalizację form, nadawał im nowy wymiar przestrzenny, wzmacniany poprzez odbijające się światło. To złociste „mieniące się” wrażenie stało się jego znakiem rozpoznawczym i dowodem kunsztu rzemieślniczego, a zarazem tajemnicą, która nigdy nie została ujawniona. Skrupulatnie skomponowane w proporcjach szkliwa Konieczny potrafił rozprowadzić po formie uzyskując efekt nieskazitelnej tafli. Zależało mu jednak na wprowadzeniu różnorodnych faktur, struktur, nacieków, wybrzuszeń lub pęknięć nadających rzeźbie życie. Pozostawiał przestrzeń dla kontrolowanego przypadku obserwując, co się dzieje z powierzchnią rzeźb, tworząc zindywidualizowane ślady, często nie do powtórzenia w jednakowej formie. Konieczny tworzył szkliwa o złożonych składach chemicznych, co pozwalało mu na osiągnięcie specyficznych reakcji w trakcie wypalania. Jego warsztat był miejscem ciągłych poszukiwań, gdzie każda kolejna praca była okazją do przetestowania nowych pomysłów.

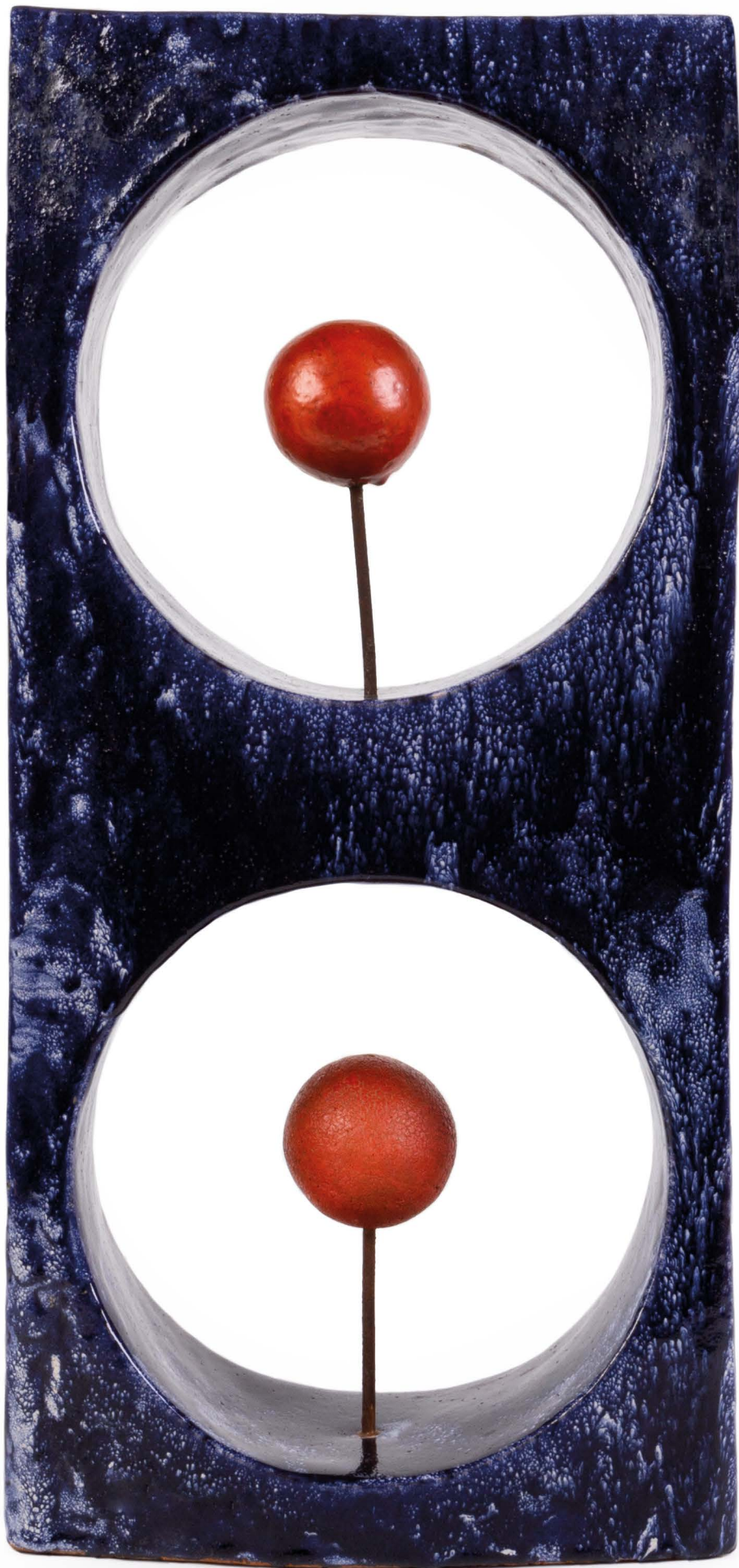
Tęczowa, detal
1969
56,5×27,5 cm
glina szamot szkliona

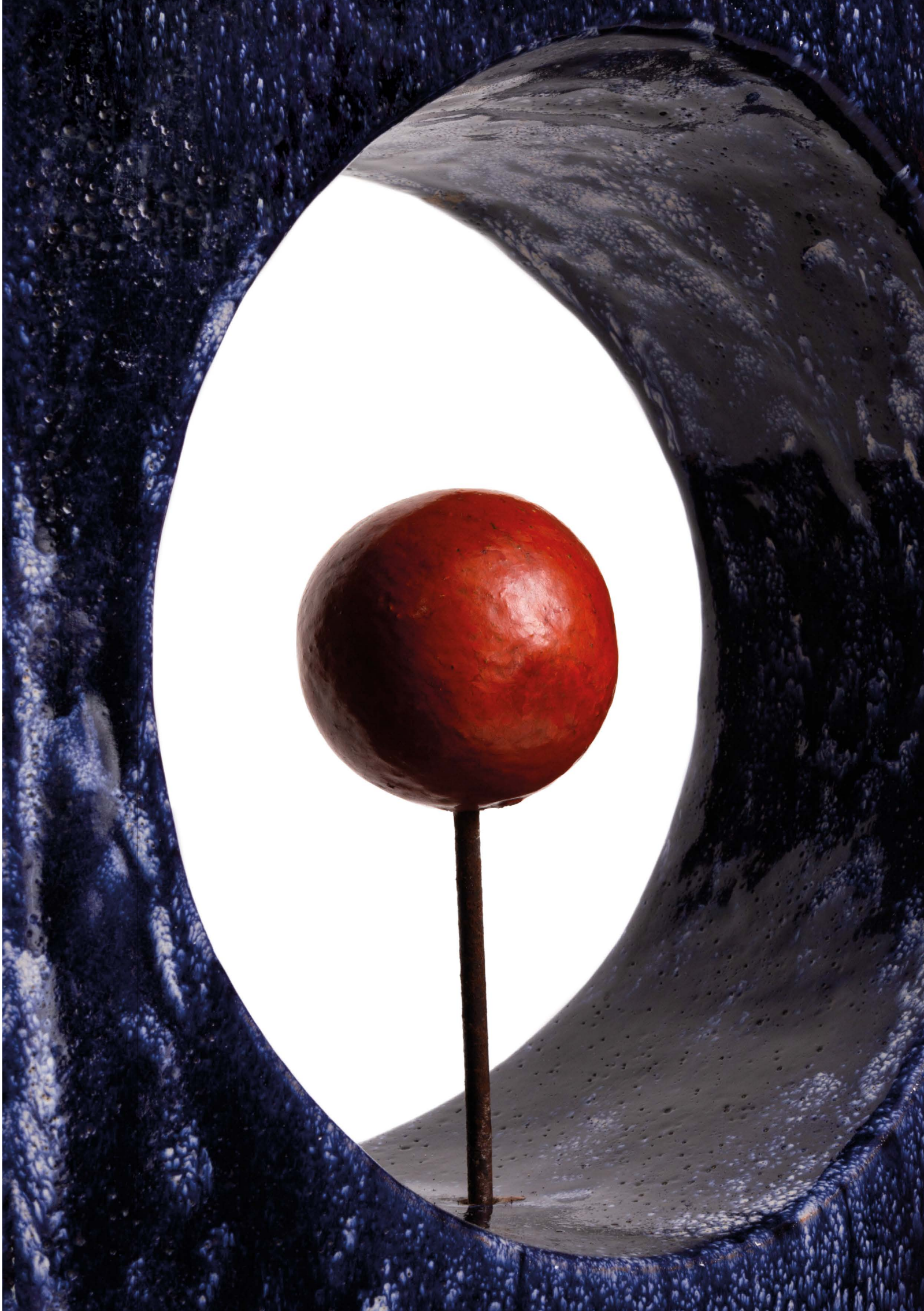


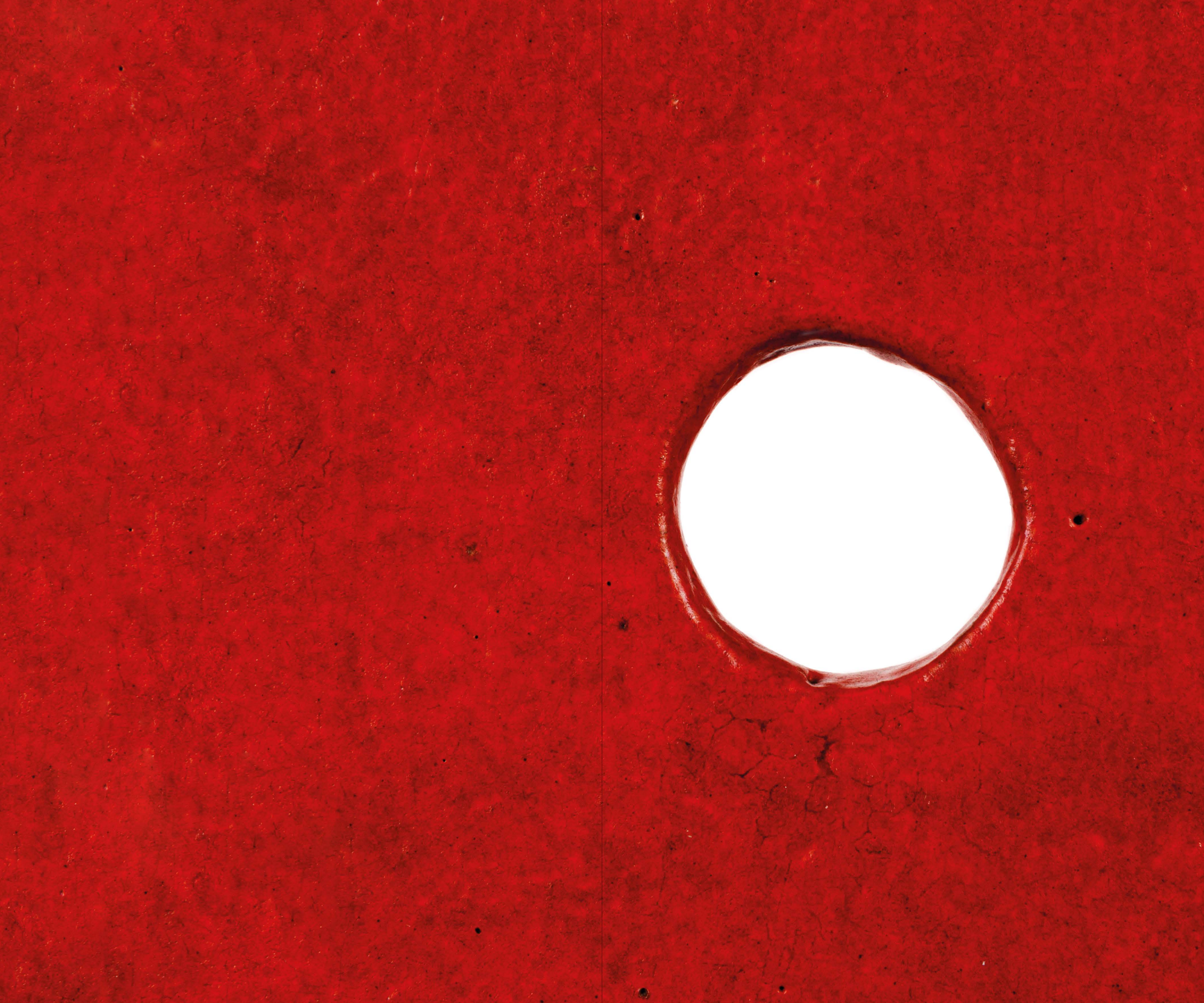
Niebieska z czerwonymi kulami
lata 60.–70.
58 × 28,5 cm
glina szamot szkliwiona



Niebieska z czerwonymi kulami, detal
lata 60.–70.
58 × 28,5 cm
glina szamot szkliwiona









Czerwony
lata 60.–70.
59 × 28 cm
glina szamot szkliwiona



Czerwony, detal
lata 60.–70.
59 × 28 cm
glina szamot szkliwiona



Jego żona określała Architektury „Domami przyszłości”, natomiast sam Konieczny nazywał je żartobliwie, na przekór żonie, „Moje chałupy”. Widział ogromną wartość w szerzeniu sztuki i udostępnianiu jej szerszemu gronu odbiorców. Snuł wizje lśniących ceramicznych wieżowców zadziwiających swoją awangardową formą i kształtami.

Janina Karczeńska-Konieczna
fragment kadru z Polskiej Kroniki
Filmowej 51A/70, tytuł *Złote ręce*,
zdjęcia Ryszard Golc, 1970
materiał udostępniony dzięki
Wytwórni Filmów Dokumentalnych
i Fabularnych, FilMOTEKA Narodowa
w Warszawie





Błękit
lata 60.-70.
61 × 29,5 cm
glina szamot szkliona





Para
kompozycja z dwóch części
lata 60.–70.
I część czarna 59 × 16,5 cm
II część niebieska 59 × 12 cm
glina szamot szklwiona

Para, detal
kompozycja z dwóch części
lata 60.–70.
II część niebieska 59×12 cm
glina szamot szkliwiona

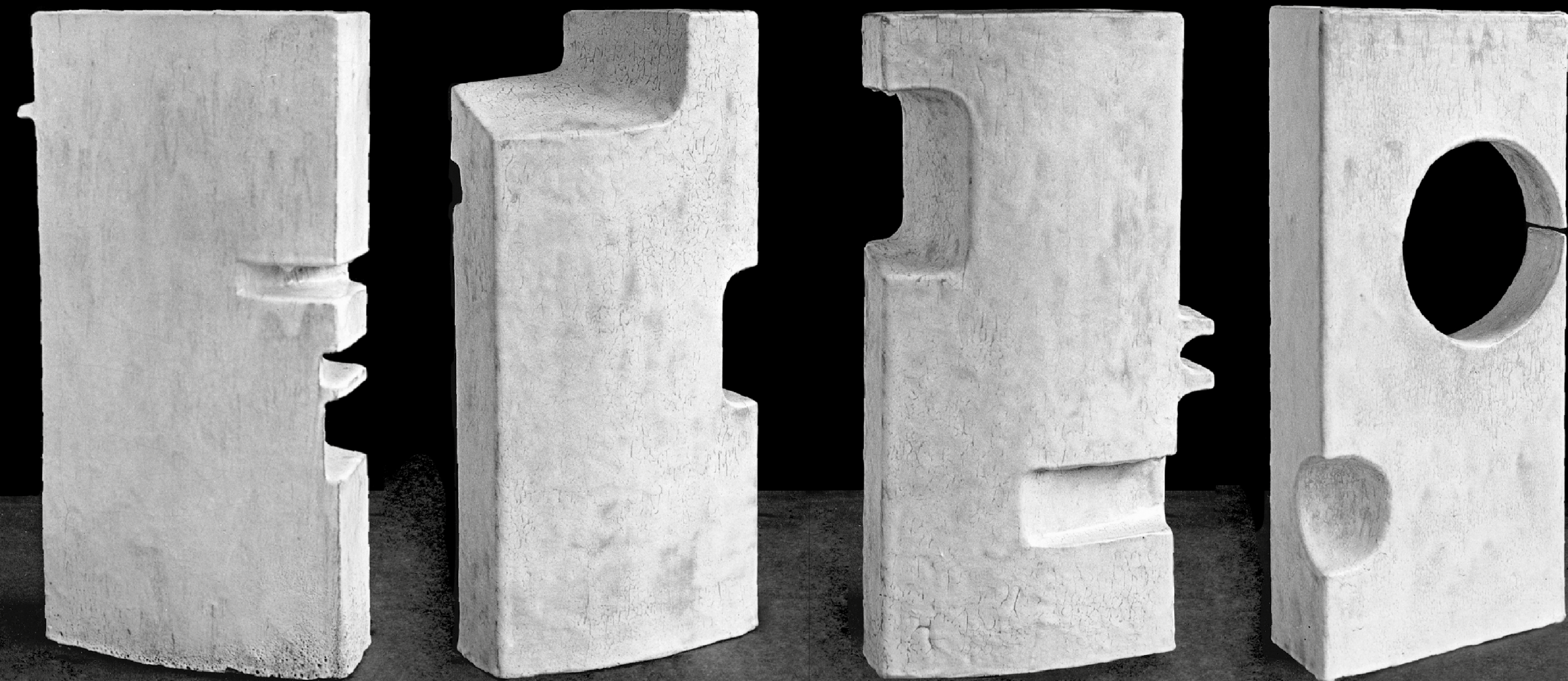




Szary
1969
59×12,5×9 cm
glina szamot szklwiona



Architektury
lata 60.-70.
glina szamot szkliona
zdjęcia archiwalne
autorstwa Zbigniewa Treppy





Architekton
1969
58,7×28 cm
glina szamot szkliwiona

KRYSTYNA PRZYBYTKO - FABIJAŃSKA

Stanisław Konieczny

W pracowni Koniecznych (Janina Karczevska jest jak wiadomo piękniejszą połową małżeństwa) oczom przybysza jawi się widowiskowo imponujący: dzieła ceramiczne przeróżnych kształtów i kolorów wypełniają każdy omal centymetr powierzchni ścian i podłogi, tworząc niepowtarzalny klimat tego wnętrza, wynikający z połączenia warsztatu pracy z jedyną w swoim rodzaju ekspozycją. Oboje małżonkowie to artyści, którzy mają na swym artystycznym koncie osiągnięcia rangi międzynarodowej, co stawia ich w światowej czołówce ceramików.

Stanisław Konieczny odbył studia na wydziale rzeźby i ceramiki w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Gdańsku. Dyplom uzyskał w pracowni prof. A. Wiśnińskiego, jednakże rzeźbę sensu stricto uprawiał krótko i raczej fragmentarycznie. Jeszcze jako student wykonał w kamieniu kilka elementów dekoracyjnych, w ramach wystroju plastycznego ulicy Długiej, a później, w 1963 r. prezentował rzeźbione głowy na wystawie młodej plastyki w Sopocie. Natomiast głównym terenem jego działalności stało się tworzenie ceramiczne, którego atrakcyjność ocenił już w okresie studiów. Z chwilą powstania Zakładów Ceramicznych w Kadynach (1956) Konieczny wszedł do zespołu młodych ceramików skupionych wokół prof. Żuławskiej. Wkrótce, wraz z tą pionierską w owym czasie grupą, brał udział w wystawach ceramiki artystycznej: W Warszawie — 1957, w Sopocie — 1959, w Gmunden (Austria) — 1959.

Potem nadeszły trudne lata budowy własnej pracowni i związana z tym faktem konieczność przedstawienia się na produkcję wyłącznie zarobkową. Rezygnacja z ambicji twórczych w tym czasie była dla Koniecznego prawdziwą próbą charakteru.

Rok 1967 można uznać jako datę jego „drugiego startu” — odtąd w oparciu o niezbędną dla ceramika własną bazę warsztatową, artysta pracuje ze zwielokrotnioną energią, jakby brał odwet za chude lata wyrzeczeń. Sukces przychodzi prawie natychmiast. Jakby z rogu lata wyrzeczzeń. Sukces przychodzi prawie natychmiast. Wielki obfitości sypią się nagrody, dyplomy uznania, wyróżnienia: Wielki Dyplom Honorowy na I Międzynarodowym Biennale Ceramiki Artystycznej w Vallauris we Francji — 1968, Dyplom Merito na XI Międzynarodowym Konkursie Ceramicznym „Pro Tadino” w Perugii we

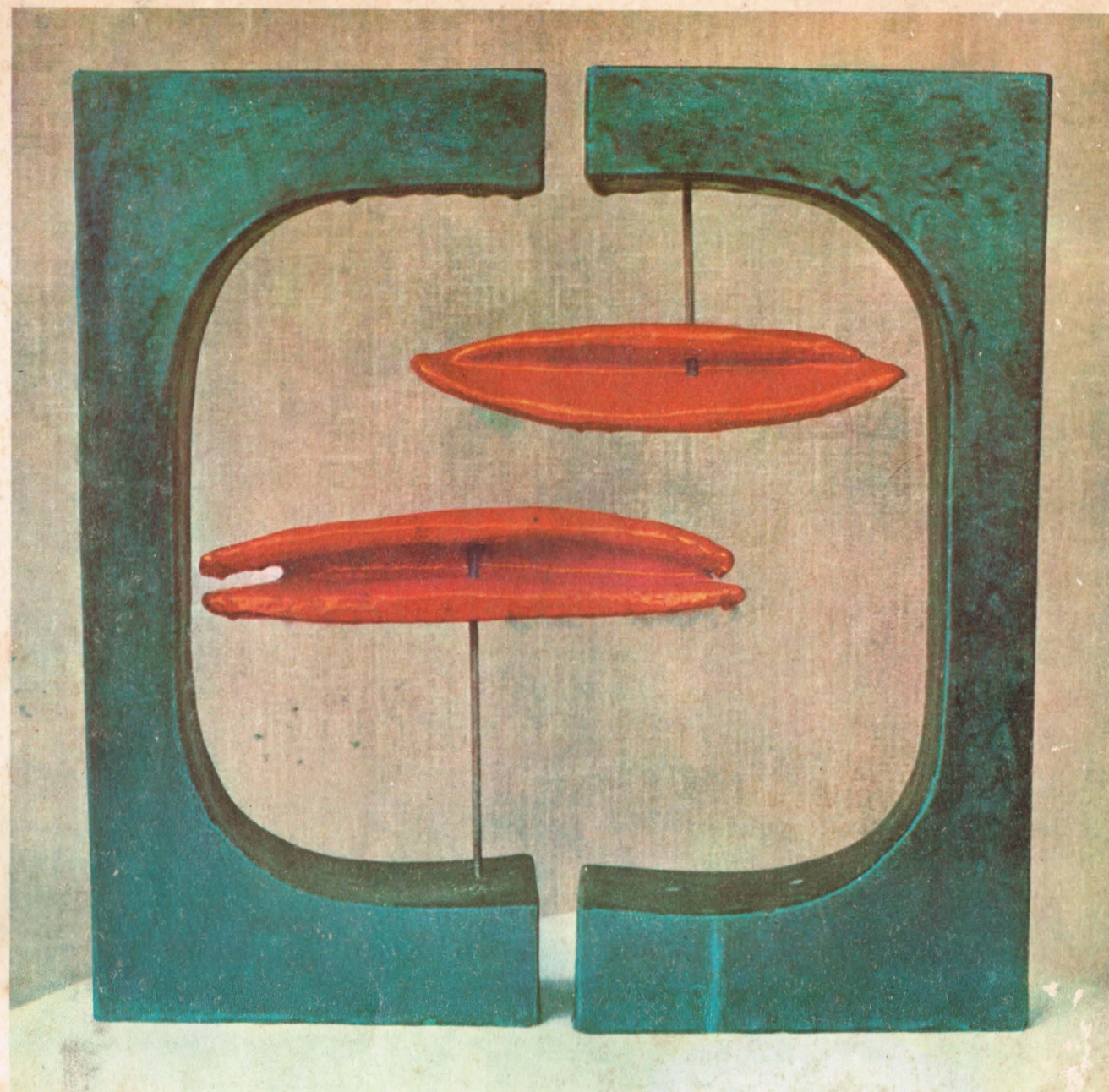
Włoszech — 1969, dodajmy, że jest to impreza i najwyższej randze artystycznej, dalekiej od Ceramiki Artystycznej w XXV-lecie 1970, medal na międzynarodowej wystawie ceramicznej w Sztuce Współczesnej” w Sopocie — samym roku I nagroda (ex aequo) na II Międzynarodowym Konkursie Ceramicznym w Vallauris. Osiem lat pracy, wyrażony tylko w postaci oficjalnej nagrody. A przecież pracownia Koniecznego kryje dzieła prezentowane.

W przebiegu dotychczasowej twórczości można dwa odrębne etapy. Pierwszy, studiów z Kadynami. Jak wszyscy „kadyńscy” rzeźbiarze, Konieczny od dekoracyjnych form uderza ważnie wazony i misy o kształtach antropomorficznych, popiersia, głowy, korpusy ciała ludzkiego — bardziej tradycyjnych dla ceramiki — po figuralne powierzchnie. Skłonności do postrzegania „rzeźbiarskiego” pozostawały zapewne kierunkiem jego studiów. Okres drugi, trwający od 1967 r., charakteryzuje się nowymi kierunkami i całkowicie odmienną problematyką. Konieczny przestał być rzeźbiarzem. Jego twórczość ceramiczną Konieczny postrzegał jako źródło swojej twórczości rzeźbiarskiej.

Obecną twórczość ceramiczną Konieczny postrzegał jako źródło swojej twórczości rzeźbiarskiej. Jego twórczość ceramiczną Konieczny postrzegał jako źródło swojej twórczości rzeźbiarskiej. Jego twórczość ceramiczną Konieczny postrzegał jako źródło swojej twórczości rzeźbiarskiej.

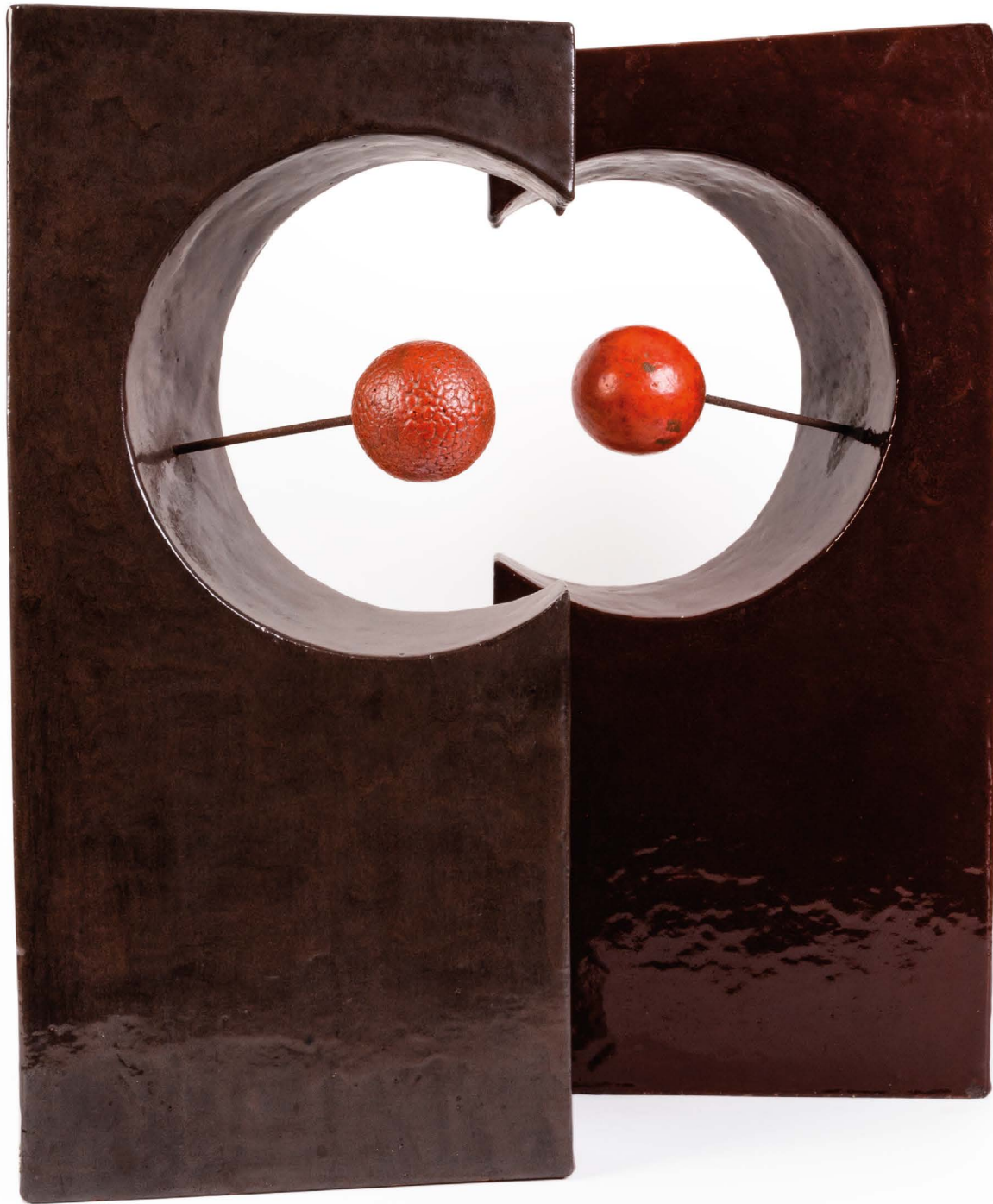


Artkuł Krystyny Przybytko-Fabiańskiej o Stanisławie Koniecznym W pracowniach gdańskich plastyków w magazynie społeczno-kulturalnym Wybrzeża „Litera” rok XII, nr 3 (135) Gdańsk, marzec 1973



Stanisław Konieczny — kompozycja

Zdjęcia K. Kamiński



Zaćmienie

kompozycja z dwóch części

lata 60.–70.

I część z marszczoną kulą 59,5×28,5 cm

II część z gładką kulą 59,5×27 cm

glina szamot szklwiona



Zaćmienie, detal

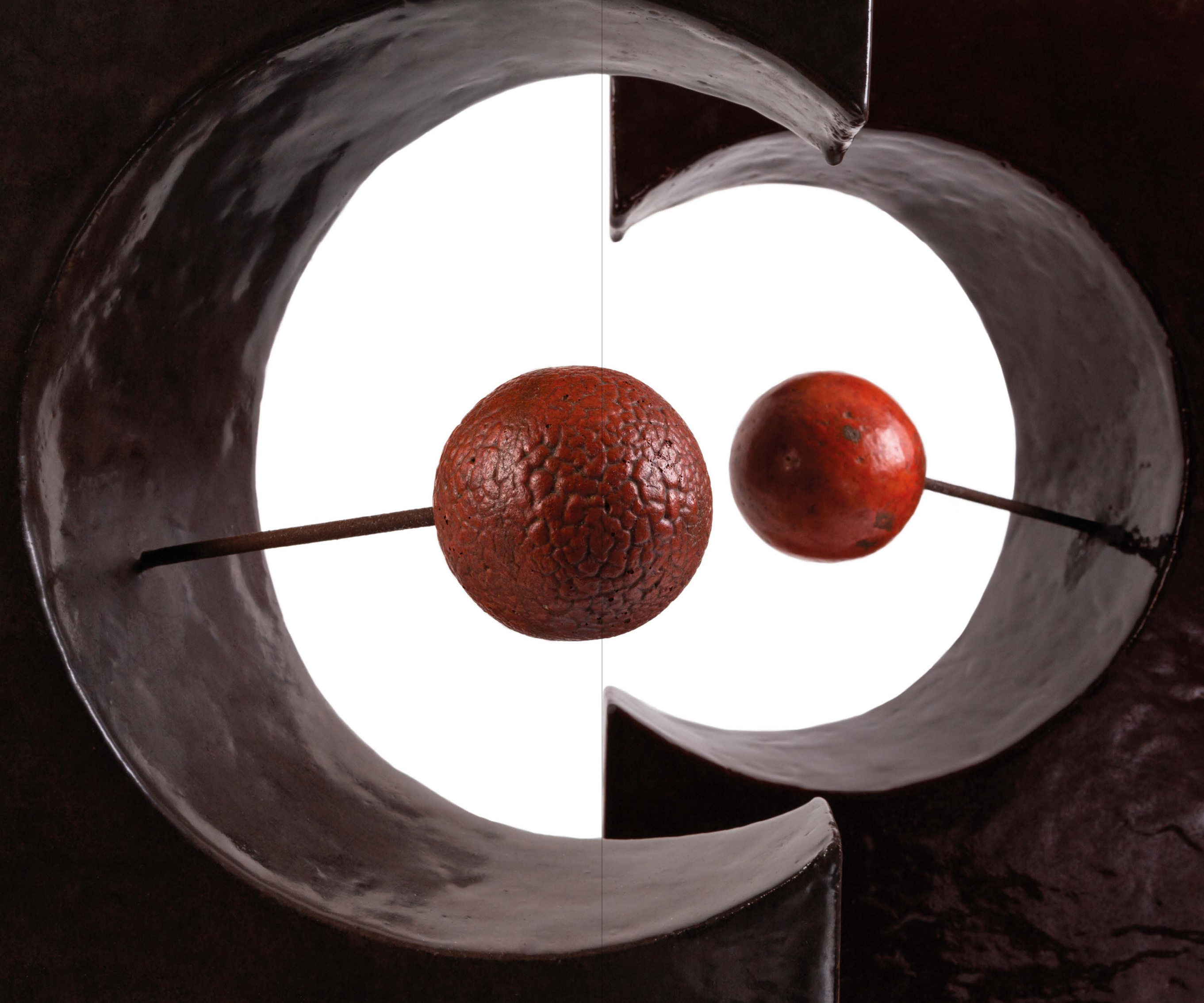
kompozycja z dwóch części

lata 60.–70.

I część z marszczoną kulą 59,5×28,5 cm

II część z gładką kulą 59,5×27 cm

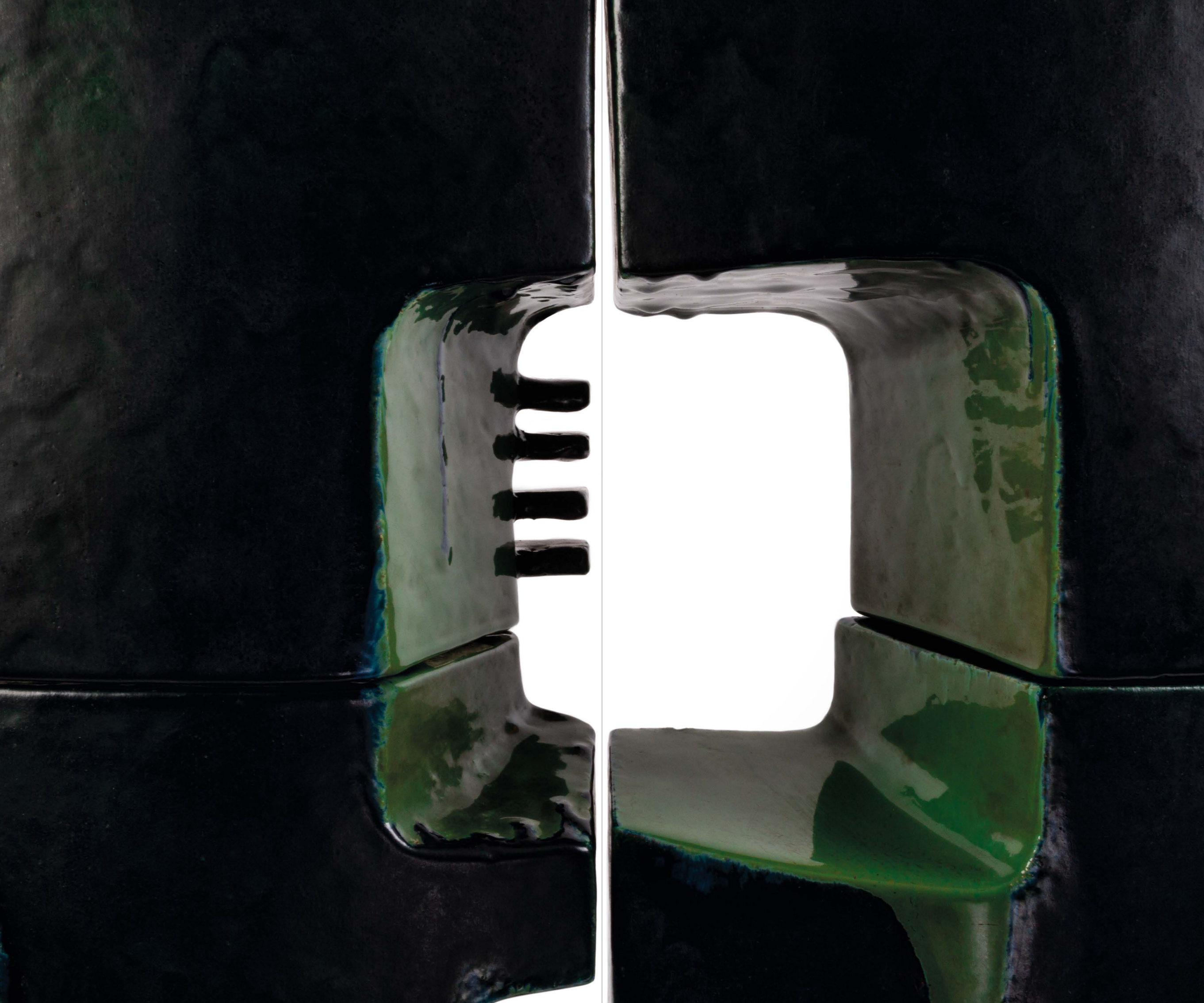
glina szamot szklwiona





Pełnia
lata 60.–70.
55,5×28 cm
glina szamot szkliwiona







Domy kontenerowe
(Architekton modułowy)
kompozycja z sześciu części
lata 60.–70.
wielkość jednego modułu ok. 35 × 35 cm
glina szamot szkliwiona



Domy kontenerowe, detal
(Architekton modułowy)
kompozycja z sześciu części
lata 60.–70.
wielkość jednego modułu ok. 35 × 35 cm
glina szamot szkliwiona



Zielona
kompozycja z dwóch części
lata 60.–70.
I część jasnozielona 28 × 59,5 cm
II część ciemnozielona 28 × 59 cm
glina szamot szkliwiona

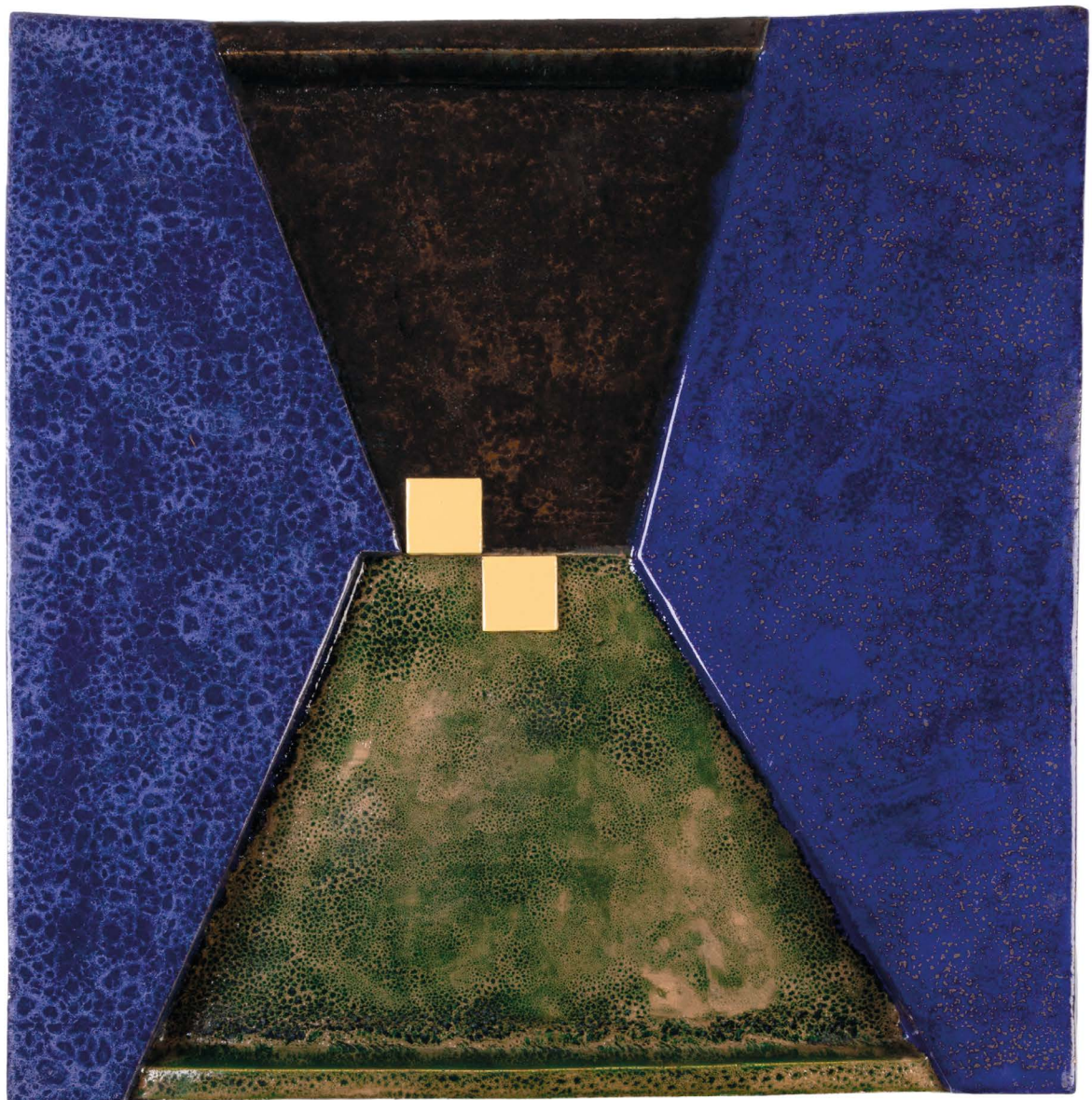
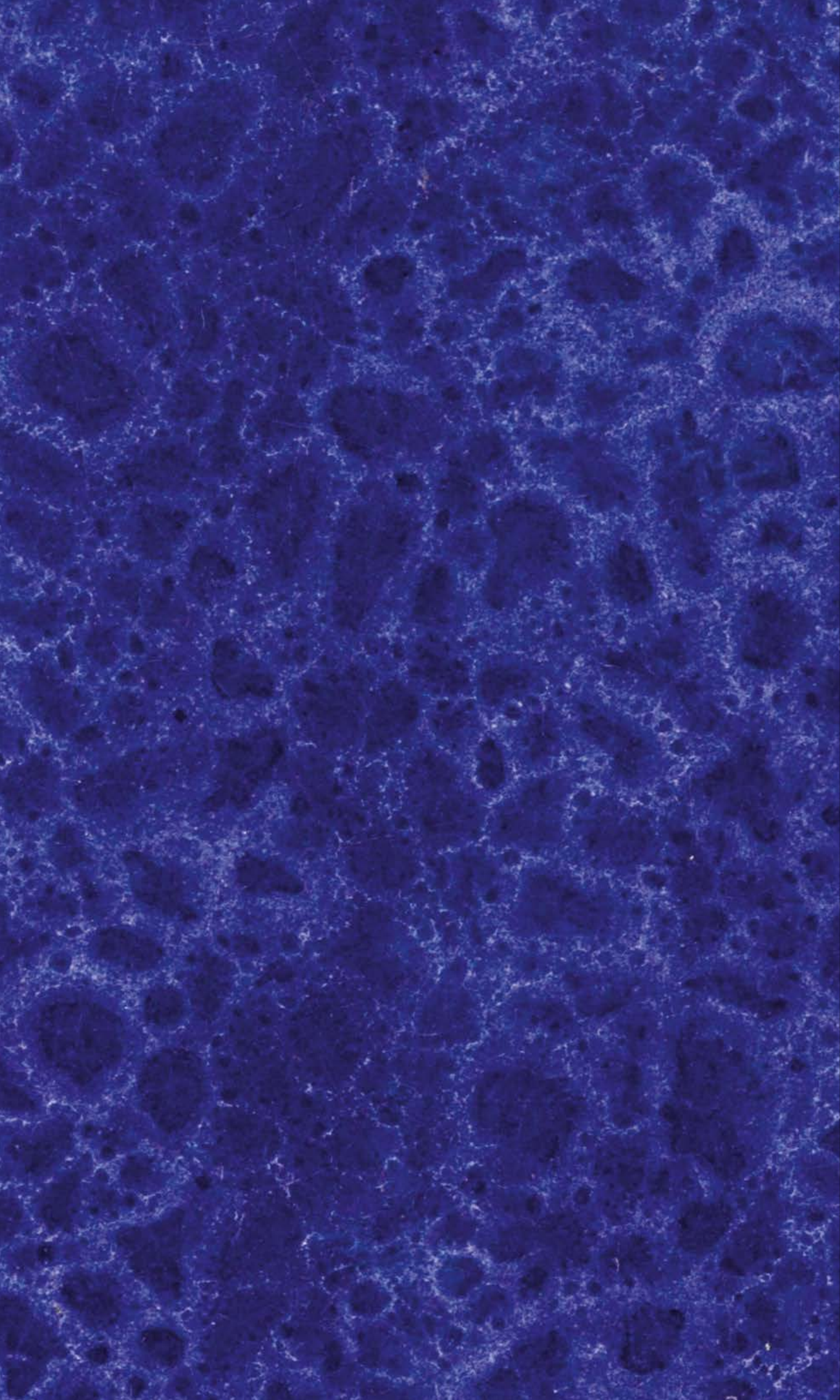




Patery

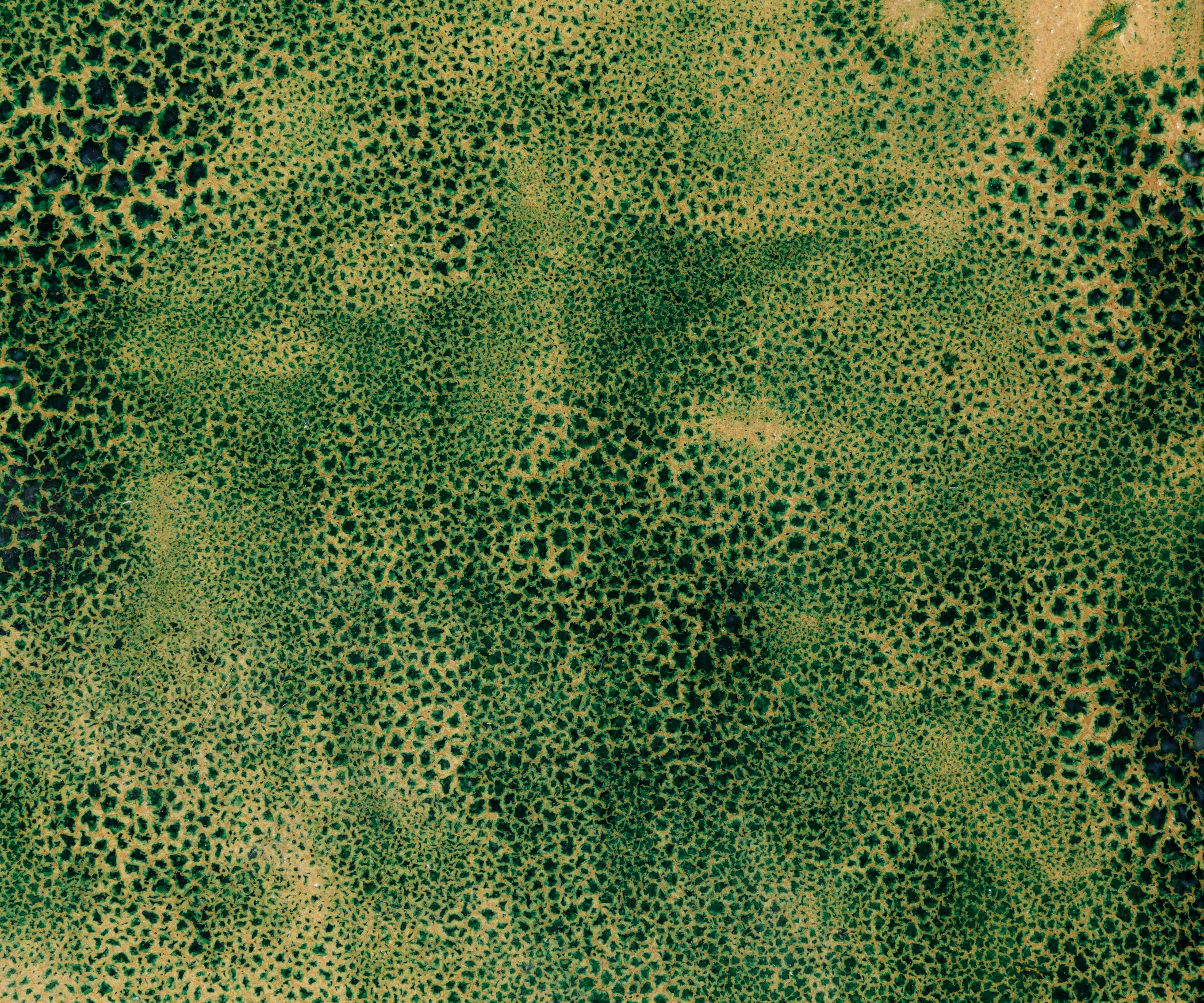


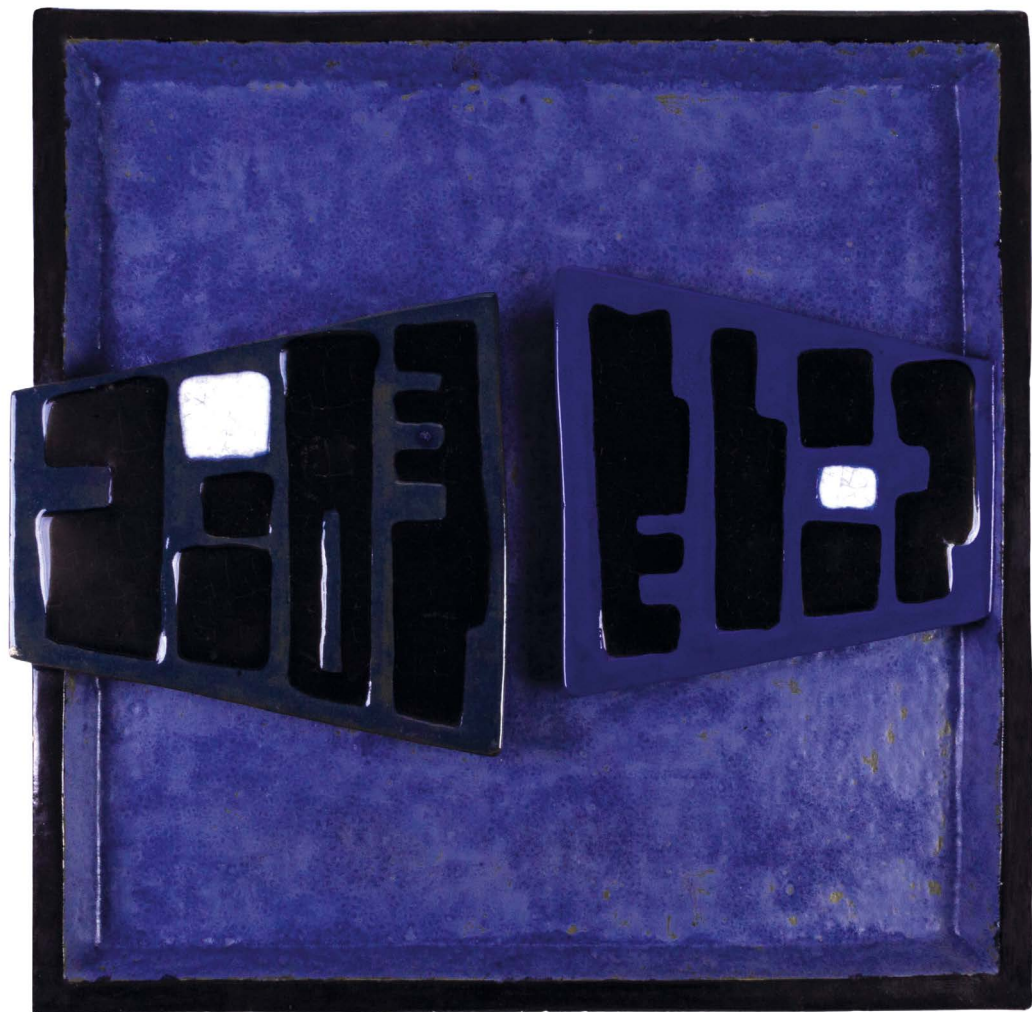
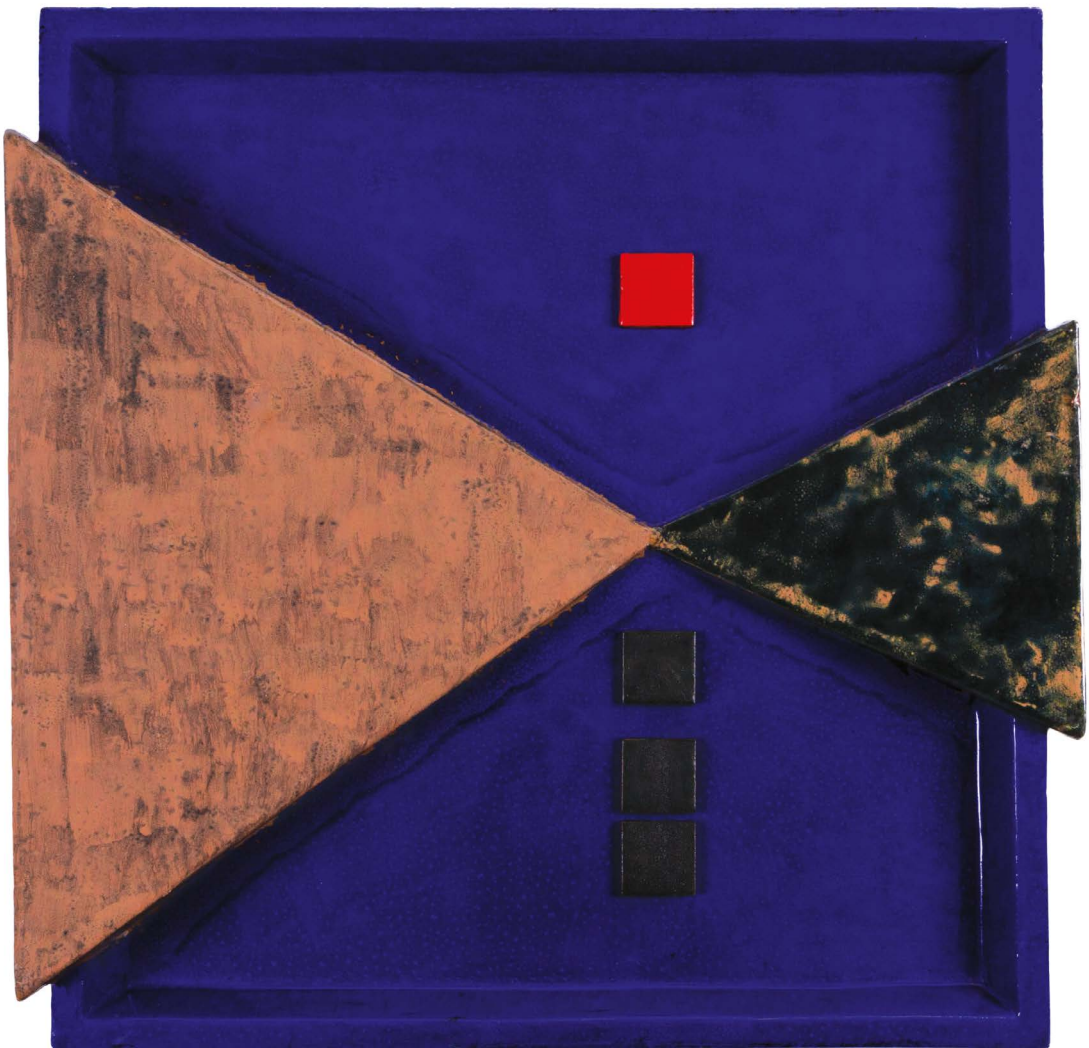
Formą, która miała ozdabiać ściany mieszkań oraz domów były *Patery*. Powstały wcześniej niż prace z cyklu *Mała architektura*, ale odrobinę później niż pierwsze egzemplarze *Architektonów*. *Patery* są pewnego rodzaju obrazami, syntezą zgrafizowanych kształtów. Przedstawiają abstrakcyjnie rozumianą przestrzeń, którą Konieczny zainspirował się po rozmowie i obejrzeniu prac kolegów grafików. Zabawa kompozycją, strukturą, kolorem i formą miała na celu oddziaływać głównie wrażeniowo, pozostawiając obszar analizy dla odbiorców *Pater*. Konieczny po raz kolejny zaskoczył środowisko ceramików, tym razem żółtym kolorem szkliva, którego nikt wcześniej nie uzyskał w tak wysokiej jakości i czystości barwy. Dostał nawet propozycję współpracy z Politechniką Gdańską w zamian za wyjawienie tajemnicy swoich receptur na szkliva, a w tym tajemniczego koloru żółtego. Ceramik jednak nigdy nie wyjawiał recepty, a wszystkie przepisy pozostały w notesie znajdującym się w szafie z odczynnikami chemicznymi.



Tarcza I
lata 70.
69×68,5 cm
głina szamot szkliwiona

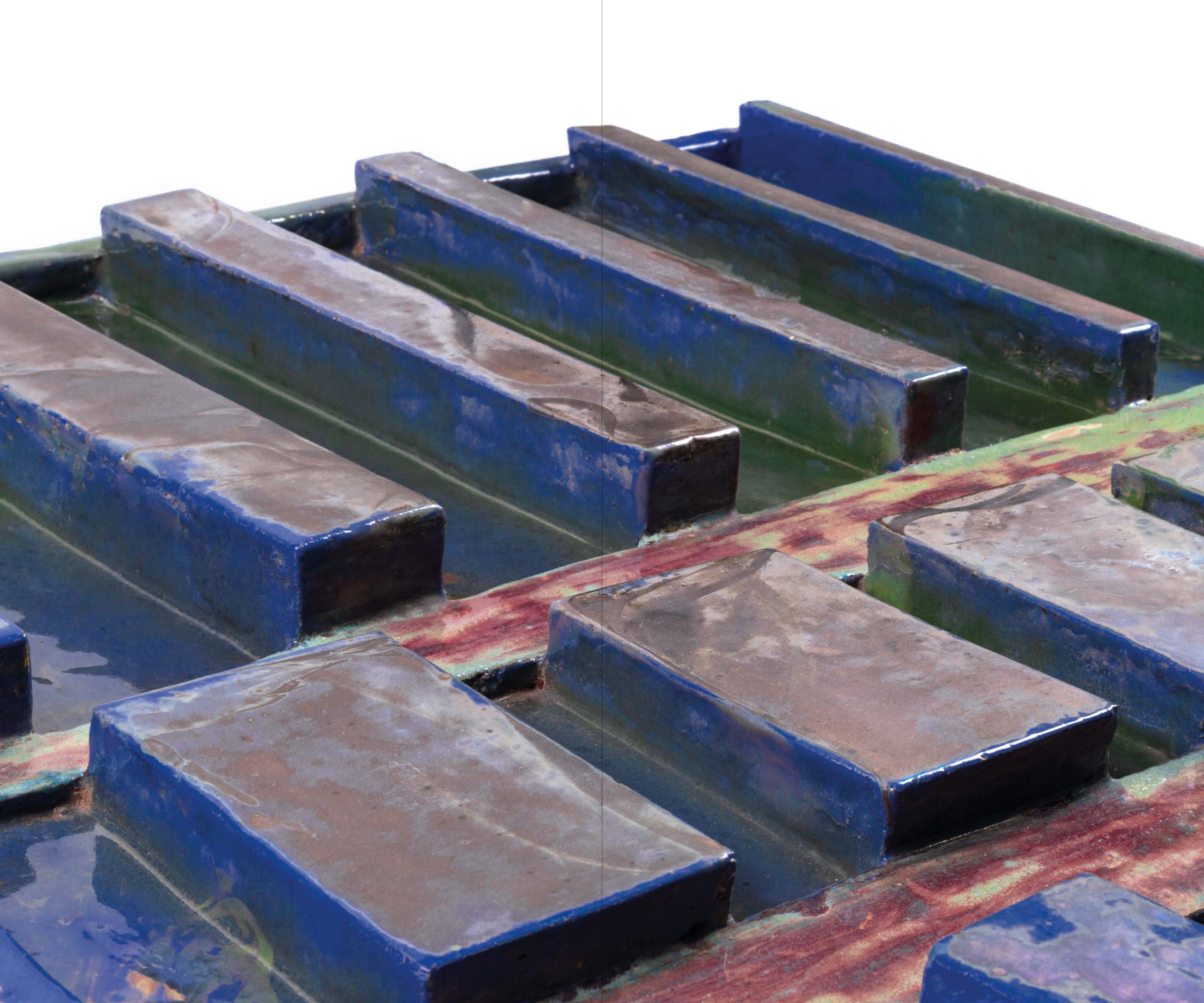
►►
Tarcza I, detal
lata 70.
69×68,5 cm
głina szamot szkliwiona





▲
Tarcza II
lata 70.
69,5×68,5 cm
glina szamot szkliwiona

◀
Tarcza III (Litery w mieście)
lata 70.
68,5×69,5 cm
glina szamot szkliwiona





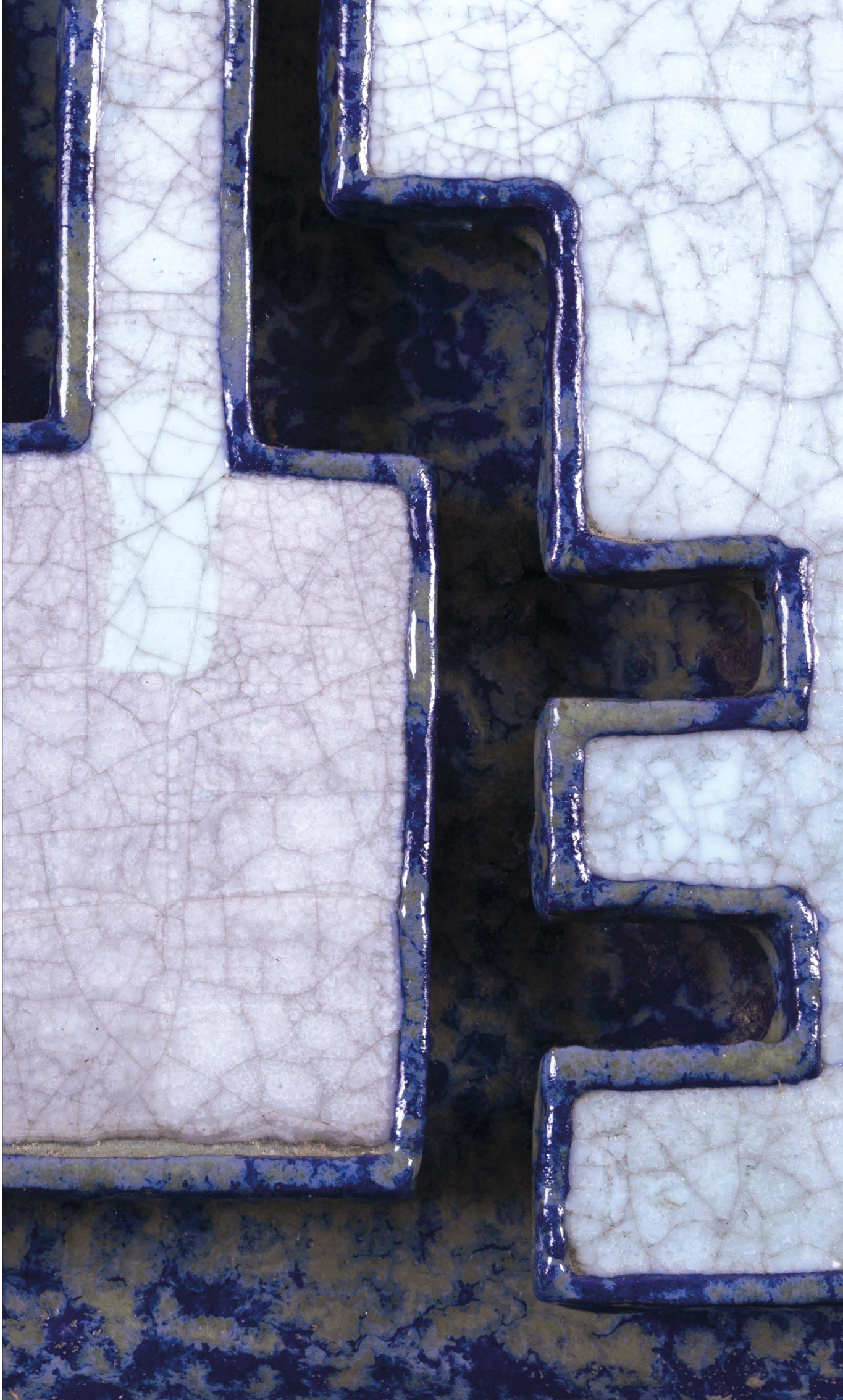
Tarcza V
lata 70.
68×68,5 cm
glina szamot szkliwiona

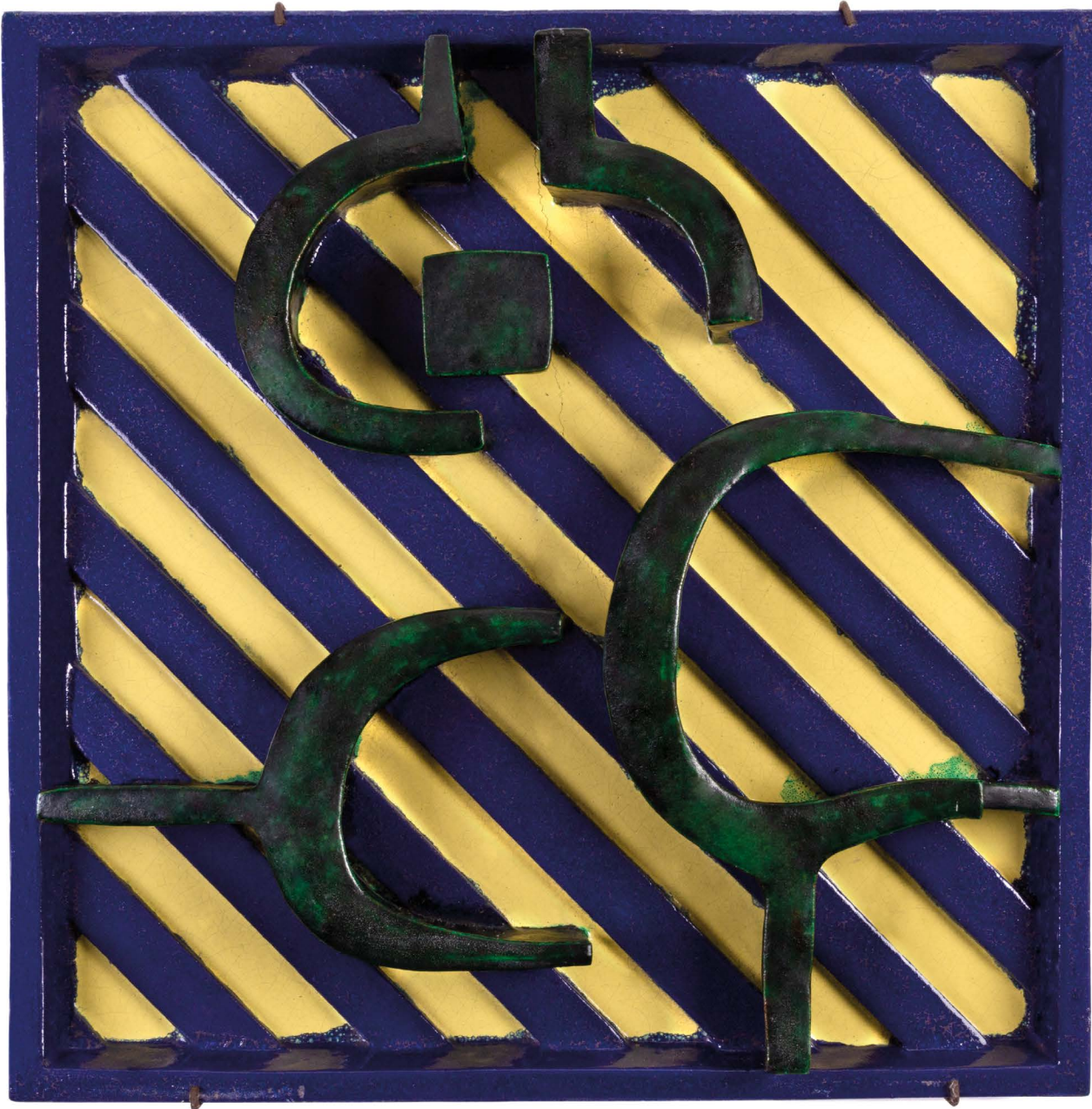


Tarcza V, detal
lata 70.
68×68,5 cm
glina szamot szkliwiona



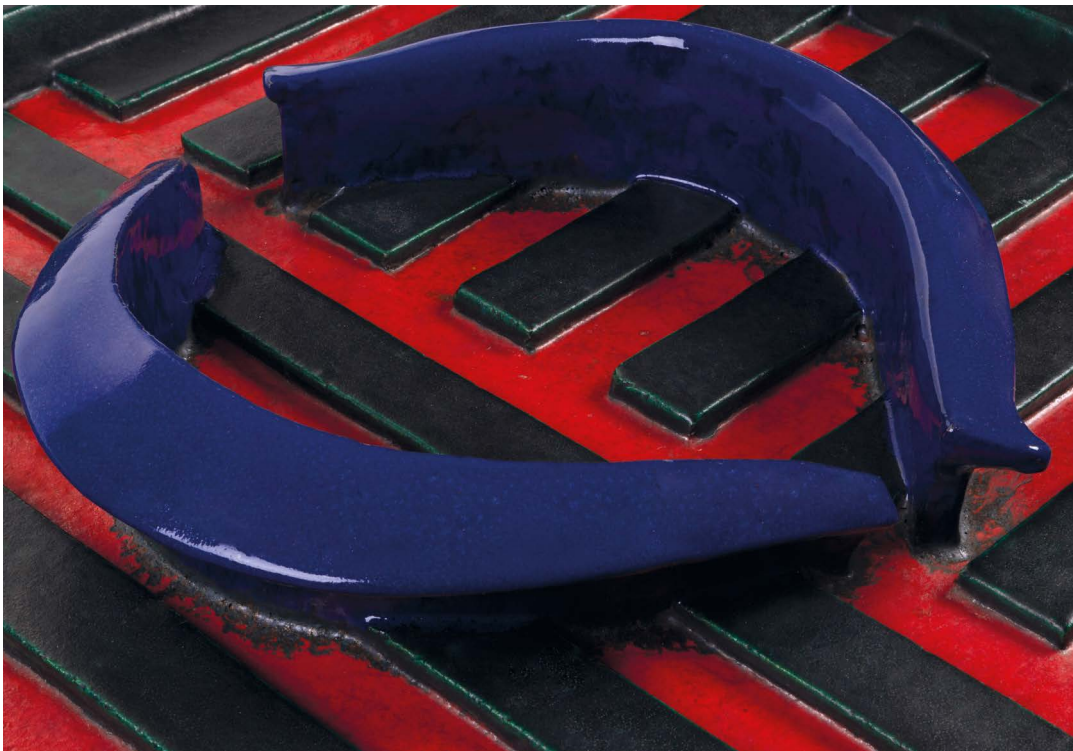
Tarcza IV
lata 70.
67×67,5 cm
głina szamot szkliwiona





◀
Tarcza VII
lata 70.
70,5×70,5 cm
glina szamot szkliwiona

▲
Tarcza VIII
lata 70.
71×71 cm
glina szamot szkliwiona



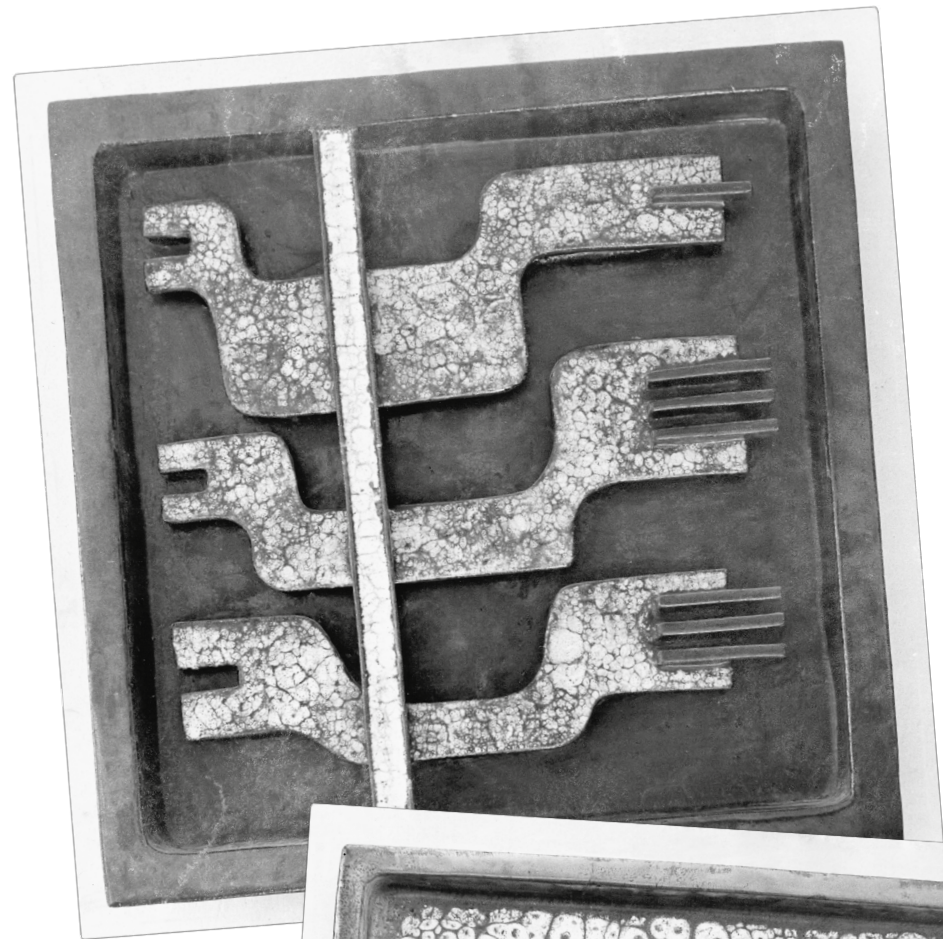
◀
Tarcza VIII, detal
 lata 70.
 70,5×70,5 cm
 glina szamot szkliwiona

▲
Tarcza VII, detal
 lata 70.
 71×71 cm
 glina szamot szkliwiona

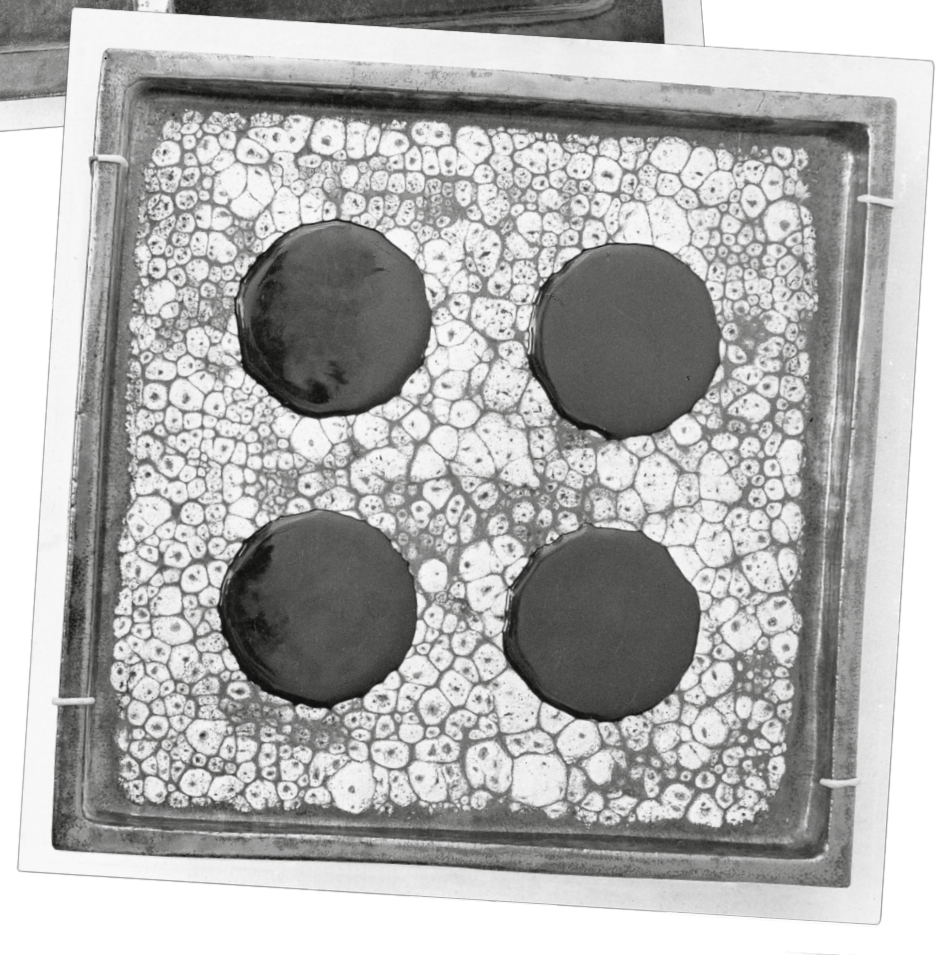




◀ Od lewej rzeźbiarz Wiesław Pietroń,
córka Katarzyna Konieczna
i Stanisław Konieczny,
w tle patery *Tarcza nr XII i XIII*
1974
zdjęcie z archiwum rodzinnego

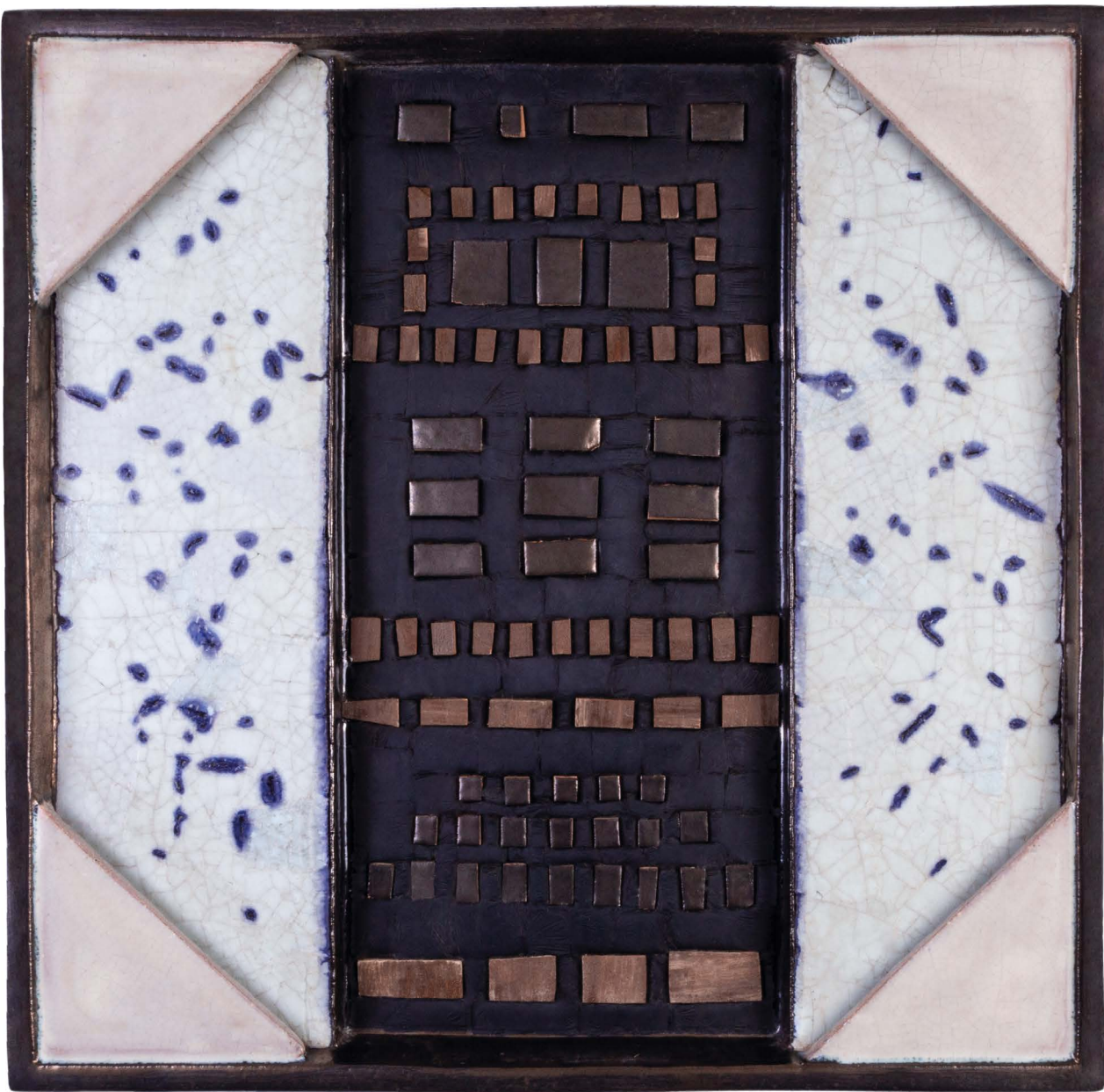


Tarcza XII
lata 70.
wymiar nieznany
glina szamot szkliona
zdjęcie archiwalne autorstwa
Zbigniewa Treppy



Tarcza XI
lata 70.
wymiar nieznany
glina szamot szkliona
zdjęcie archiwalne autorstwa
Zbigniewa Treppy





Tarcza VI
lata 70.
67×67,5 cm
glina szamot szkliwiona



Tarcza VI, detal
lata 70.
67×67,5 cm
glina szamot szkliwiona

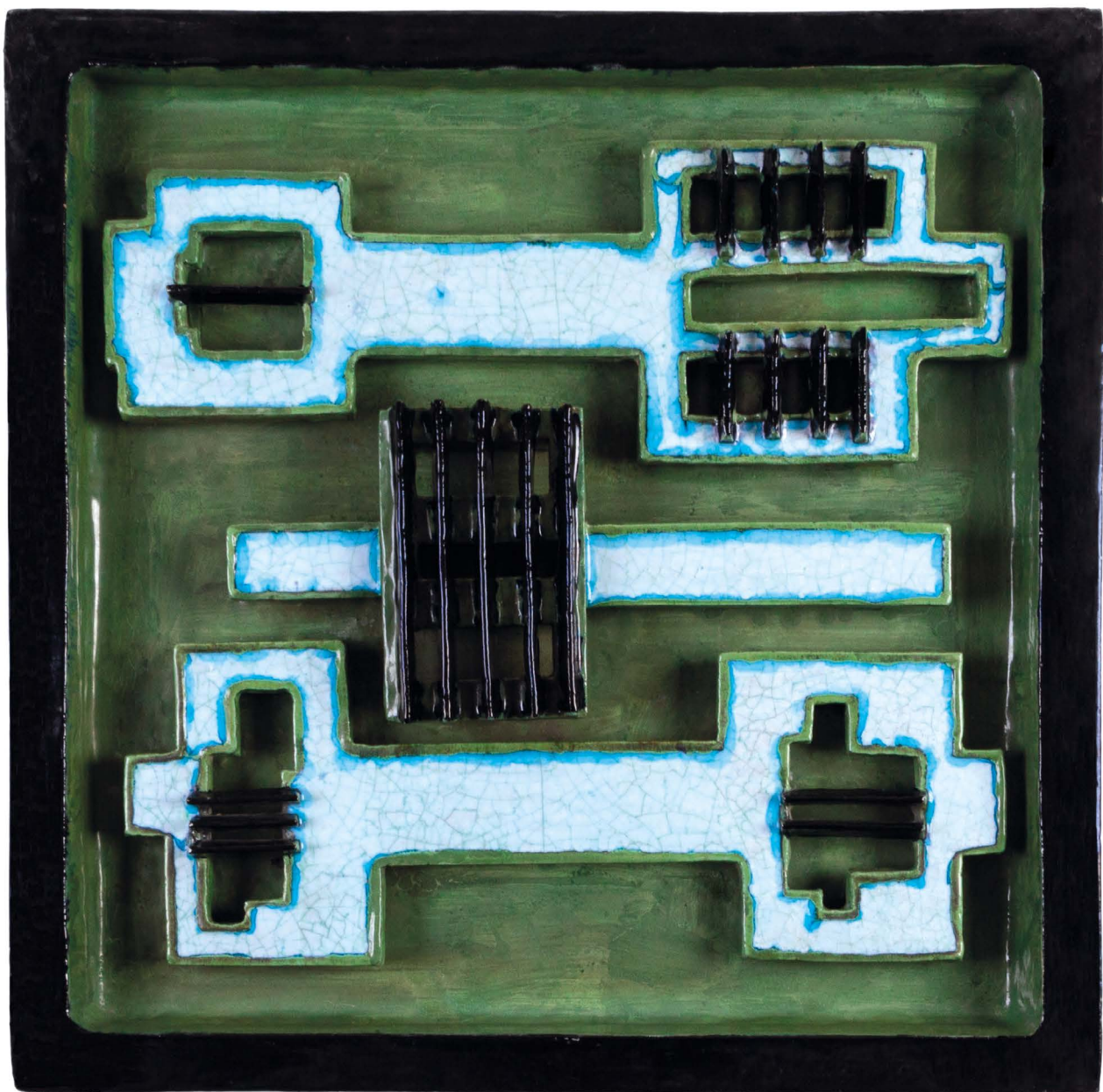


Tarcza X
lata 70.
68×68 cm
glina szamot szkliwiona



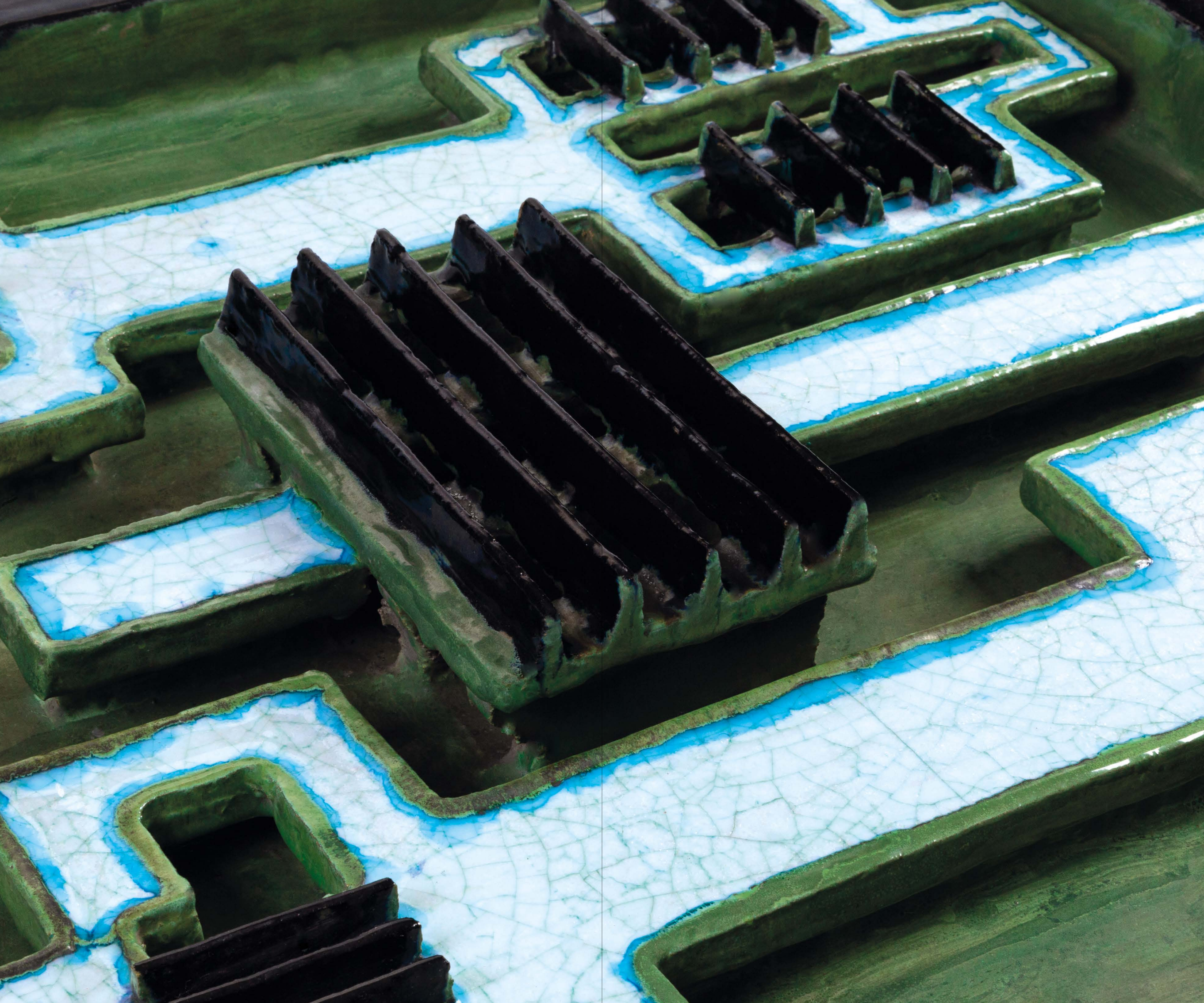
Tarcza X, detal
lata 70.
68×68 cm
glina szamot szkliwiona





Tarcza IX (Miasto)
lata 70.
67×67 cm
głina szamot szkliwiona

►►
Tarcza IX (Miasto), detal
lata 70.
67×67 cm
głina szamot szkliwiona





Formy naścienne



W zależności od docelowego miejsca zaistnienia kompozycji, Konieczny dobierał odpowiednie proporcje mieszanek glin oraz techniki zapewniające wytrzymałość w starciu z siłami natury i wpływem czasu. Przykład stanowi *Płaskorzeźba naścienna modułowa*, znajdująca się na fasadzie pracowni artysty. Praca wykonana jest z wytrzymałej terrakoty częściowo szkliwionej na czarno. Zrytmizowany układ kompozycji przedstawia dachy domów z lotu ptaka, ujawniający problem dymu unoszącego się z kominów. W zależności od pory dnia i roku, natężenia i kierunku światła, układ zdaje się wędrować wraz z ruchem słońca. Pomimo upływu lat płaskorzeźba jest w świetnym stanie.

Konieczny szczegółowo badał materiał, jego wytrzymałość, strukturę, barwę oraz właściwości osiągając doskonałość form poprzez rzemieślniczą perfekcję. Eksplorował przestrzeń ceramiki i architektury dążąc do syntezy obu przestrzeni tworząc formy o różnorodnym zastosowaniu. Próbował odnaleźć najlepsze środowisko i krajobraz dla każdego z obiektów, jednocześnie bawiąc się świetlnym modelunkiem.



Płaskorzeźba ścienna modułowa
lata 70.
250 × 88 cm
terakota częściowo szkliwiona
kompozycja na fasadzie
pracowni artysty i jego żony



◀ Stanisław Konieczny
i Janina Karczewska-Konieczna
Plaskorzeźba ścienna modułowa, detal
lata 70.
190 × 200 cm
kamionka z elementami szklwionymi
kompozycja na fasadzie
pracowni artysty i jego żony

▲ Zdjęcie na tle *Plaskorzeźby ściennej modułowej* znajdującej się na fasadzie
pracowni artysty i jego żony.
Od lewej żona Janina Karczewska-Ko-
nieczna, córka Katarzyna Konieczna,
na dole Stanisław Konieczny
zdjęcie zrobione na trzy lata przed
śmiercią artysty
1978
zdjęcie z archiwum rodzinnego



1
201

Kompozycja geometryczna
lata 70.
102×102 cm
glina szamot szkliwiona
kompozycja we wnętrzu
pracowni artysty i jego żony

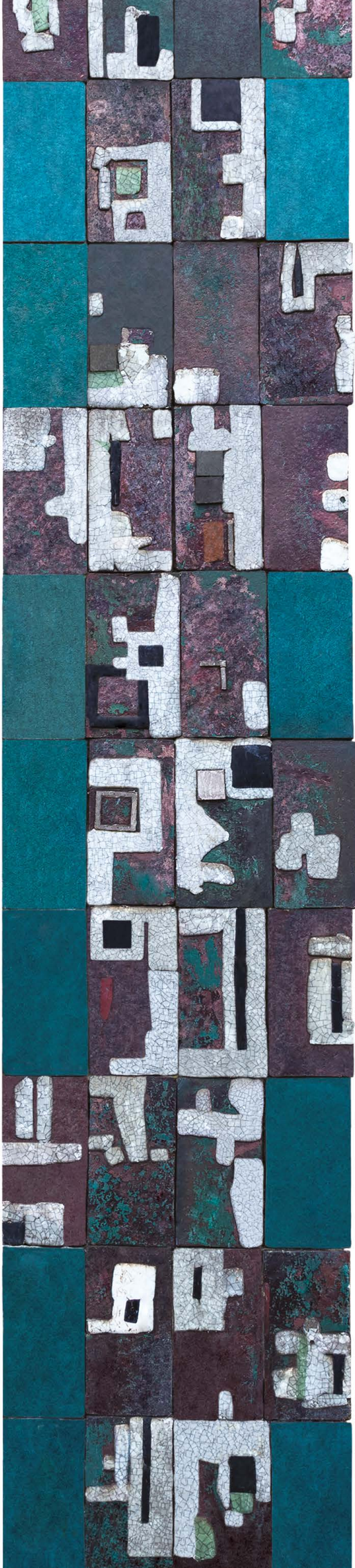






Spirala
lata 70.
125,5 × 115 cm
glina szamot szkliwiona
kompozycja we wnętrzu
pracowni artysty i jego żony

◀◀
Spirala, detal
lata 70.
125,5 × 115 cm
glina szamot szkliwiona



Turkus
lata 70.
66 × 305 cm
ceramika szklwiona
kompozycja na fasadzie
pracowni artysty i jego żony



Ważne daty

1933

Narodziny Stanisława Koniecznego w miejscowości Montceau-Les-Mines we Francji

1934

Powrót rodziny Stanisława do Polski, zamieszkanie w Krakowie

1936

Przeprowadzka do Warszawy

1941

Ucieczka przed wojną do Księżomierza i ostateczne pojmanie ojca Stanisława przez Gestapo

1945

Powrót ojca Stanisława i przeprowadzka do Gdańska

1949

Rozpoczęcie edukacji w Liceum Plastycznym w Gdyni

1953

Zakończenie edukacji w Liceum Plastycznym w Gdyni

1954

Rozpoczęcie studiów w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Gdańsku na Wydziale Rzeźby

1956

Zawiązanie się zespołu ceramików skupionych wokół prof. H. Żuławskiej zwanych Grupą Kadyńską

1960

Ukończenie PWSSP w Gdańsku ze specjalizacją w ceramice artystycznej u prof. Hanny Żuławskiej oraz w projektowaniu architektonicznym w pracowni prof. Adama Haupta i prof. Adama Władysława Smolany, dyplom w pracowni prof. Alfreda Gwidona Wiśniewskiego

1961

Narodziny córki Kasi

1965

Zakończenie budowy pracowni

1971

Szczyt kariery artystycznej, pogorszenie zdrowia

1976

Mianowanie przez Ministra Kultury i Sztuki rzeczoznawcą w specjalności: ocena dzieł sztuki współczesnej w zakresie rzeźby i sztuki użytkowej ceramika i szkło

1977

Rozpoczęcie budowy Osiedla Artystów we Wdzydzach Kiszewskich

1981

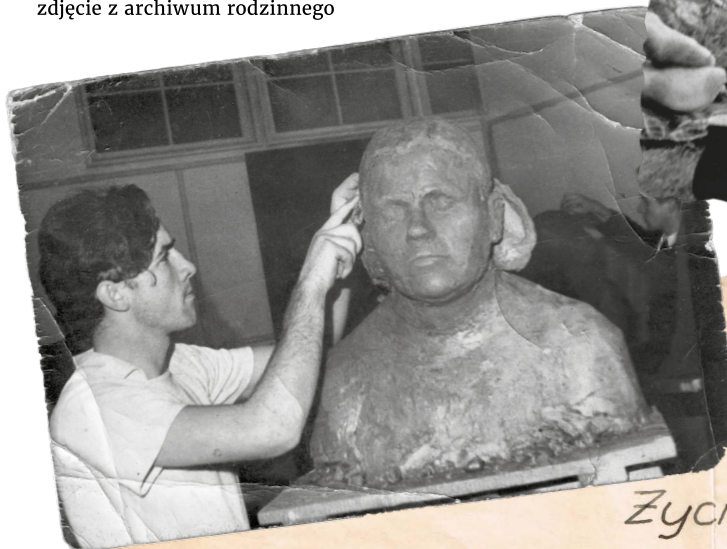
Stanisław Konieczny odchodzi 1 maja w wyniku przebytego zawału serca

►

Janina Karczewska i Stanisław Konieczny na plenerze malarskim w górach 1951
zdjęcie z archiwum rodzinnego

▼

Stanisław Konieczny podczas zajęć rzeźby u prof. Alfreda Wiśniewskiego 1955
zdjęcie z archiwum rodzinnego



Zyciorys.

Urodziłem się 30 marca 1933r. we Francji w Montceau les Mines. W roku 1934 powróciłem z rodzicami do Polski. Ojciec mój urodził się na emigracji w Niemczech ~~Montceau~~, a 1922 przenosi się do Francji gdzie od 11 lat pracuje jako górnik. W roku 1934 wraca do kraju po raz pierwszy w swoim życiu. Od roku 1934 przebywam w Krakowie. Następnie 1936 przenoszą się rodzice do Warszawy z powodu wojny jako wybuchu 1939r nie mogłem uczęszczać do szkoły. Z opóźnieniem więc zacząłem naukę 1941 roku. Na wiosnę tego roku ojciec ścigany przez gestapo, dlatego przenosimy się do wsi. Lubelskiego (wies Księżomierz). Tu jednak zostaje złapany przez gestapo i siedzi na Majdanku. Później przeniesiony jest do Dębic. Jako najstarszy z rodzeństwa (jest nas czworo) pomagatem matce, która jest chora. Jednocześnie uczęszczałem do szkoły na wsi. Po powrocie ojca z obozu 1945 roku osiedliśmy się w Gdańsku i tu zacząłem chodzić do szkoły. Skończyłem szkołę podstawową i 1 kl. gimnazjum Ogólnokształcącego. 1949 uczęszczałem do Liceum Sztuk Plastycznych w Gdyni Ortowie. W lutym 1950 roku wstępuję do Z.M.P. Chodząc do szkoły jednocześnie pracuję w Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Gdańsku na wydziale Technicznym na stanowisku kreslara. Od 16 lipca do 31 stycznia 1951 roku. Na skutek tego iż zostałem przeniesiony do wydziału, który nie był związany z moim kierunkiem studiów zważam się. 2 marca 1951 roku zaczynam pracę w Centralnym Biurze konstrukcji okrętowej w Gdańsku i pracuję tam w charakterze kreslara po awansie na stanowisku młodszego konstruktora. W czasie pracy w CBKO dostaję liczne nagrody i podwyżki. 30 września 1952r. Zważam się dlatego że dyrekcja CBKO nie chciała mnie zwolnić wcześniej do szkoły.

S. Konieczny



►

Stanisław Konieczny z Janiną Karczewską na pochodzie z okazji pierwszego dnia wiosny Gdynia 1952
zdjęcie z archiwum rodzinnego

►

Życiorys Stanisława Koniecznego 1953
zdjęcie z archiwum rodzinnego

Wystawy indywidualne

1972

Wystawa Janiny Karczewskiej-Koniecznej i Stanisława Koniecznego, Biuro Wystaw Artystycznych, Koszalin, Polska

1974

Rzeźba w ceramice, Galeria Sień, Związek Polskich Artystów Plastyków, Gdańsk, Polska

1976

Ceramika, Galeria Pracowni Sztuk Plastycznych, Bydgoszcz, Polska

1977

Formy architektoniczne, Biuro Wystaw Artystycznych, Związek Polskich Artystów Plastyków, Słupsk, Polska

1978

Ceramika artystyczna, Salon Sztuki Współczesnej ART, Elbląg, Polska

1979

Ceramika, Biuro Wystaw Artystycznych, Toruń, Polska

2007

IMAGO MUNDI, Muzeum Ceramiki, Bolesławiec, Polska

2010

Ceramiczny Świat, Centrum Kultury i Sztuki, Tczew, Polska

2011

Rzeźba Architektoniczna, Fabryka Sztuk Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły w Tczewie, Tczew, Polska

Wystawy zbiorowe

1957

Wystawa Ceramiki Sopotkiej Kadyny, Warszawa, Polska

1959

Ogólnopolska Wystawa Ceramiki Artystycznej, Sopot, Polska

1959

Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Artystycznej, Gmunden, Austria

1960

Ogólnopolska Wystawa Ceramiki Artystycznej, Warszawa, Polska

1963

Polskie dzieło Plastyczne w XV-lecie PRL, Wystawa Sztuki Użytkowej, Centralne Biuro Wystaw Artystycznych, Warszawa, Polska

1963

XVI Festiwal Sztuk Plastycznych. IV Ogólnopolska Wystawa Młodego Malarstwa, Rzeźby i Grafiki, Biuro Wystaw Artystycznych, Sopot, Polska

1969

Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy

1971

Międzynarodowy Konkurs Ceramiki Gualdo Tadino, Włochy

1973

XXXI Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy

1973

Wystawa Prac Artystów Wybrzeża, Małastwo i Ceramika, DESA Salon Plastyki Współczesnej, Warszawa, Polska

1973

I Międzynarodowa Wystawa Ceramiki, Tworzywo ceramiczne w sztuce współczesnej, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Gdańsk, Polska

1974

Poplenerowa Wystawa Ceramiki Artystycznej, Londyn, Wielka Brytania

1974

Międzynarodowa Wystawa Poplenerowa Kadyny 73, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Gdańsk, Polska

1975

Międzynarodowy Konkurs na Rzeźbę w Ceramice, Florencja, Włochy

1975

Wystawa Rzemiosła Artystycznego, Finlandia

1975

Ceramika dla architektury, Instytut Wzornictwa Przemysłowego, Warszawa, Polska

1975

XXXIII Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy

1976

IV Biennale Ceramiki Artystycznej, Vallauris, Francja

1976

III Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Artystycznej, Biuro Wystaw Artystycznych, Sopot, Polska

1976

XXXIV Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy

1976

Wystawa Sztuki Polskiej, Moskwa, ZSRR

1977

Wystawa Sztuki Polskiej, Sofia, Bułgaria

1978

V Biennale Ceramiki Artystycznej, Vallauris, Francja

1978

Wystawa Sztuki Polskiej, Budapeszt, Węgry

1978

Keramiken aus Polen, Galeria Keramion, Frechen koło Kolonii, RFN

1978

II Quadriennale Sztuki Użytkowej Krajów Socjalistycznych, Erfurt, NRD

1979

Wystawa Szkła, Skóry i Ceramiki Centaur Gallery, Londyn, Wielka Brytania

1980

Gdański Miesiąc Sztuk Pięknych, Związek Polskich Artystów Plastyków, Weserburg, Bremen, RFN

1981

La Ceramica Contemporanea Polacca, Palazzo delle Esposizioni, Faenza, Włochy

1994

VI Biennale Sztuki Sakralnej, Sacrum’94, Biuro Wystaw Artystycznych w Gorzowie Wielkopolskim, Państwowa Galeria Sztuki Współczesnej we Włocławku, Polska

2011

Powojenna Gdańska tkanina i ceramika artystyczna ze zbiorów Muzeum Narodowego w Gdańsku, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Gdańsk, Polska



Nagrody

1968

Wielki Dyplom Honorowy,
I Międzynarodowe Biennale
Ceramiki Artystycznej,
Vallauris, Francja

1969

Dyplom,
Merito, XI Międzynarodowy
Konkurs Ceramiczny,
Gualdo Tadino, Włochy

1969

I Nagroda,
Wystawa Ceramiki
Artystycznej XXV-lecia PRL,
Wrocław, Polska

1970

I Nagroda,
II Międzynarodowe Biennale
Ceramiki Artystycznej,
Vallauris, Francja

1970

Medal,
Międzynarodowa Wystawa
Ceramiki Artystycznej,
Sopot, Polska

1974

Medal,
Ogólnopolska Wystawa
Rzeźby Polskiej,
Sopot, Polska



Stanisław Konieczny

1972

zdjęcie z archiwum rodzinnego

Publikacje

1963

Polskie dzieło Plastyczne w XV-lecie PRL, Wystawa Sztuki Użytkowej, Centralne Biuro Wystaw Artystycznych, katalog wystawy, Warszawa

1968

Stopczyk S., *Wiadomości o sztuce VI: Podręcznik wychowania plastycznego dla klasy VI szkoły podstawowej, Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Warszawa*

1970

I Międzynarodowa wystawa ceramiki „Tworzywo ceramiczne w sztuce współczesnej”, Biuro Wystaw Artystycznych, katalog wystawy, wstęp Huml I., Sopot

1972

International Ceramics 1972, przedmowa Pope-Hennessy J., wprowadzenie Wakefielda H., Victoria and Albert Museum, Londyn

1972

XXX Concorso Internazionale della ceramica d' arte contemporanea, red. Marabini E., Museo Internazionale delle Ceramiche, Faenza

1972

Polska sztuka użytkowa w 25-lecie PRL, red. Janota A., Związek Polskich Artystów Plastyków, Warszawa

1973

Przybytko-Fabiańska K., *W pracowniach gdańskich plastyków, Stanisław Konieczny, „Litery, Magazyn społeczno-kulturalny Wybrzeża”, rok XII, nr 3 (135)*

1973

II Międzynarodowa wystawa ceramiki „Tworzywo ceramiczne w sztuce współczesnej”, Muzeum Narodowe w Gdańsku, katalog wystawy, Gdańsk

1973

Smolarz-Figlarowicz N., *Ceramics for Architecture, „POLAND, illustrated magazine” No. 11 (231) November*

1975

Jankowski W. M., *Ceramika dla architektury, 15 lipca – 27 września 1975, Instytut Wzornictwa Przemysłowego, Warszawa*

1976

Postawy Twórcze w środowisku gdańskim. Malarstwo – Rzeźba – Grafika, Centralne Biuro Wystaw Artystycznych w Warszawie, Biuro Wystaw Artystycznych w Sopocie, Związek Polskich Artystów Plastyków w Gdańsk, katalog wystawy, Gdańsk

1976

III Międzynarodowa wystawa ceramiki „Tworzywo ceramiczne w sztuce współczesnej”, Związek Polskich Artystów Plastyków, katalog wystawy, wstęp Huml I., Sopot

1978

Galeria Współczesnej Rzeźby Gdańskiej w Parku Oliwskim, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Gdańsk

1978

Huml I., *Polska Sztuka Stosowana XX Wieku, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa*

1978

Kopydłowska A., *Ceramika współczesna. Katalog zbiorów Muzeum Warmii i Mazur, Muzeum Warmii i Mazur, Olsztyn*

1978

Kuczyńska T., *Pamiętka z Polski, Szkice o współczesnej polskiej sztuce użytkowej i ludowej, Wydawnictwo Interpress, Warszawa*

1978

Keramiken aus Polen, Botschaftsrat für Kultur, katalog wystawy, Frechen

1978

II Quadriennale des Kunsthandwerks Sozialistischer Länder, Ministerium für Kultur, Verband Bildender Künstler Deutsche Demokratische Republik, katalog wystawy, Erfurt,

1979

Polska Rzeźba – Szkło – Ceramika, Centaur Gallery, London

1980

Who’s Who, Londyn

1980

Monat der bildenden kunst aus Gdańsk, Polnischer Künstlerverband Gdańsk, Ausstellung Weserburg, katalog wystawy, Bremen

1981

La Ceramica Contemporanea Polacca, Palazzo delle Esposizioni, Arte Faenza Palaz, Delle Esposizioni, Faenza

1983

Szypowscy M. i A., *Gdańsk, Wydawnictwo Sport i Turystyka, Warszawa*

1985

Bradtke J.W., *Współczesna ceramika w Gdańsku. Próba analizy na podstawie zbiorów Muzeum Narodowego w Gdańsku, „Gdańskie Studia Muzealne”, Tom 4*

1987

Jakubaszek E., *Ceramika Unikatowa, „Informator kulturalny i turystyczny woj. wał-brzyskiego”, Wojewódzkie Centrum Kultury i Sztuki „Zamek Książ”, (98) rok X, nr 1*

1989

Galeria Współczesnej Rzeźby Gdańskiej w Parku Oliwskim, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Gdańsk

1990

Banaś P., *Współczesne Polskie Szkło i Ceramika, Wydawnictwo Arkady, Warszawa*

1992

Jeżewska M., *Ceramika Polska XX wieku, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Wrocław*

1994

VI Biennale Sztuki Sakralnej, Sacrum’94, Biuro Wystaw Artystycznych w Gorzowie Wielkopolskim, Państwowa Galeria Sztuki Współczesnej we Włocławku, katalog wystawy, Gorzów

2021

Trupinda J., Kola D., *Bazylika Mariacka, Korona Gdańska, Towarzystwo Przyjaciół Bazyliki Mariackiej w Gdańsku, Gdańsk*



Stanisław Konieczny przy pracy
nad kuflami z motywem Gdańska
1979
zdjęcie z archiwum rodzinnego

**Książka powstała w pracowni
Projektowania dla Kultury**

Opieka projektowa

dr Anita Wasik
mgr Joanna Czaplewska

**Akademia Sztuk Pięknych
w Gdańsku 2024**

Pomoc i wsparcie

Janina Karczewska-Konieczna
Katarzyna Konieczna-Kałużna
Krzysztof Kałużny
Konrad Szymecki

**Projekt graficzny,
skład oraz zdjęcia form
w części albumowej**
Antonina Kałużna

**Zdjęcia archiwalne
prac S. Koniecznego**
Zbigniew Treppa

Tekst

Antonina Kałużna
fragmenty tekstu
*Myślenie Architekturą według
Stanisława Koniecznego*,
Gdańsk 2021

Redakcja/ Korekta

Anna Polańska
Mariusz Wrona

Druk i oprawa

Print Profit Sp. z o.o.
Koźmin 27
59-900 Zgorzelec

ISBN 978-83-67720-23-6

Cytaty

s. 6

Krystyna Przybytko-Fabiańska,
W pracowniach gdańskich plastyków,
Stanisław Konieczny, „Litera, Magazyn
społeczno-kulturalny Wybrzeża”,
1973, nr 3 (135), s. 41

s. 7

Le Corbusier, *W stronę architektury*,
przeł. Tomasz Swoboda,
Fundacja Centrum Architektury,
Warszawa 2012, s. 80

s. 9

Paweł Banaś, *Współczesne polskie szkło
i ceramika*, Arkady, Warszawa 1990, s. 5



Stanisław Konieczny
z Janiną Karczewską na pochodzie
z okazji pierwszego dnia wiosny
Gdynia 1952
zdjęcie z archiwum rodzinnego



AKADEMIA
SZTUK
PIĘKNYCH
W GDAŃSKU



WYDAWNICTWO
ASP W GDAŃSKU



WYDAWNICTWO
ASP W GDAŃSKU